Leto IV., štev. 190 — V Ljubljani, sreda dne 15. avgusta 1923 — Poštnina pavšalirana. — Posamezna štev. stane 1·50 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 12·50 Din
za inozemstvo 25·— „
neobvezno
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ul. 1. Tel. št. 22.
Celje, Aleksandrova c.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Prihodnja številka «Jutra» izide v petek zjutraj.

Ljubljana, 14. avgusta.

Iz Zagreba prihaja vest, da je bilo radnje dneve v območju zagrebške direkcije državnih železnic reduciranih 40 slovenskih železniških uradnikov. Reducirani niso niti stavkali, niti niso nekvalificirani, niti niso še nesposobni za železniško službo. Penzijoniralo in odstranilo se jih je v prvi vrsti zato, da se jim onemogoči prevedba na nove plače ter na novo penzijo, v drugi vrsti pa zato, ker so Slovenci. Kot tretji argument velja brzčas to, da so reduciranci izvrstno sposobni ter imajo za železničarstvo v naši državi velike zasluge.

S tem se je začela od radikalne stranke napovedana redukcija uradništva ter priprava za izvedbo novih službenih pragmatik. Praksa je začela tako kot je vse s strahom pričakovnlo. Sposobni uradniki, ki zaslužijo ime uradnika, na cesto, v urade pa mesto njih ljudje, ki se podpisujejo s palcem, ali pa ljudje, ki so proteželi radikalije, ali pa madžarske klike v zagrebški direkciji. Na stotine frajlic, ki sede po pisarnah zagrebške direkcije po prijateljstvu madžaronov, je ostalo, plavo polo pa so dobili rodbinski očetje, v službi in delu napol osiveli možje.

To ima naš železničar za zahvalo in za plačilo za požrtvovalnost in naduševanje, ki ga je z občudovanja vredno vzornostjo gojil zlasti prve mesece po prevratu, ko je bila nova domovina v položaju, da je manjkalo samo za en las, da se ni vse sesedlo in podrlo.

Da se reducira v uradih, ki nimajo z javnimi interesi take neposrednih in vitalnih stikov, kot je to pri prometu, je končno še razumljivo. Da se pričenja v Jugoslaviji, ko peša promet še na vseh koncih in krajih, redukcija pri najboljših železniških uradnikih, se zdi človeku nemogoče.

Ni treba, da je človek minister saobračaja, njegov pomočnik, ali njegov direktor, da razume pogrešnost tega režima. Čisto navadna, ali zdrava in naravna pamet pravi, da Jugoslavija ne more imeti toliko kvalificiranih državnih železniških uradnikov, da bi jih lahko preko noči kar 40 odslovili samo pri eni železniški direkciji. Srbija ni mogla dati — zlasti če se upošteva vojne izgube — po prevratu toliko uradniškega naraščaja, da bi krila kaj več potreb, kot jih je imela v stari kraljevini. Hrvati niso bili železničarji, niti pod Ogrsko, niti se sedaj preveč ne interesirajo za to stroko. Slovencev je bilo — zlasti pri ravnateljstvu državnih železnic, jako malo in naš uradniški materijal, ako upoštevamo, da je razmeščen po celem Hrvatskem, še daleko ne zadostuje, da bi obenem s srbijanskim in bosanskim mogel kriti vse potrebe državnih železnic v državi.

Zapostavljanje državnih interesov, partizanstvo, frivolnost, krivica, goljufija in nič druzega ne more biti vzrok, da se je pri zagrebški direkciji državnih železnic reduciralo 40 slovenskih uradnikov.

Zgodilo se je to pod slavno radikalsko vlado in od funkcijonarjev tiste stranke, ki ima drzno čelo, da po lopovščinah in grdobijah, ki jih uganjajo njeni ljudje nad Slovenci, v Sloveniji snuje še svoje organizacije. Sicer reflektira radikalija v Sloveniji le na izmečke Slovenstva ter na najbolj koruptne in koritarske elemente, vendar je žalostno in sramotno za Slovence, da se pri nas sploh še kdo najde, ki je voljan prevzeti izdajsko vlogo nad svojimi rojaki.

To kar je začela uganjati radikalna stranka nad Slovenci, presega že vse meje. Niti krvoločni Habsburžani s svojimi nemško - nacijonalnimi elementi niso nikdar zagrešili nad nami takih nasilstev krivic.

Nam se gotovo ne more očitati, da nismo dobri in iskreni državljani. S samožrtvovanjem smo opetovano z dejanji dokazali, da hočemo za vsako ceno edinstveno in enotno državo. Ako s vso brezobzirnostjo obsojamo dejanja radikalskega režima, storimo to, ker vemo, da mora vrag vzeti vse, ako se bo ta režim še naprej vzdrževal. Kdo pa naj bo še vnet Jugoslovan, ako prihaja od lastne vlade udarec za udarcem?

Teptanje največjih človeških pravic, zloupotreba zakonov, igranje z vitalnimi interesi države, je postalo že tako vsakdanja navada radikalske vlade, da mora zavreti kri še tako rodoljubnemu in mirnemu državljanu. Največji idealisti morajo obupati nad to državo, ako ne pride temeljit preokret dosedanjega režima.

Italijani se odrekajo Reki?

MALOVERJETNA BEOGRAJSKA VEST O UMIKU ITALIJANSKE VLADE. — MUSSOLINI TUDI NA PRISTANIŠKEM KONZORCIJU NE VZTRAJA VEČ.

Beograd, 14. avgusta. p. Kakor poročajo iz Pariza, sta včeraj predsednik vlade Nikola Pašić in minister zunanjih poslov dr. Ninčić, ki se mudita v Aix les Bains, pozvala predsednika naše delegacije v paritetni komisiji za ureditev reškega vprašanja, dr. Otokarja Rybařa, in našega poslanika v Rimu, Antonijevića, naj takoj prideta v Aix les Bains. Dr. Rybař in Antonijević sta nocoj odpotovala v Aix les Bains, kamor dospeta jutri.

«Pravda» doznava, da sta dr. Rybař in Antonijević pozvana, da sprejmeta nova navodila glede italijanskega predloga, ki ga je prvikrat naša delegacija odbila in ki predvideva, **naj se uprava reške države izroči paritetni komisiji za leto dni.**

Paritetna komisija bo nadaljevala svoje delo 21. t. m.

Beograd, 14. avgusta. p. Današnja «Politika» priobčuje nastopno brzojavko iz Rima: **Na sestanku, ki sta ga imela italijanski ministrski predsednik Mussolini in šef naše delegacije v paritetni komisiji dr. Rybař, so se vršili jako važni razgovori o odnošajih med Jugoslavijo in Italijo. Kakor se govori, je Mussolini izjavil dr. Rybařu, da je italijanska vlada opustila idejo aneksije reške države. Dalje je italijanska vlada tudi opustila misel na mešani konzorcij, ki bi upravljal reško pristanišče.** (Po vseh dosedanjih izkušnjah, je vest «Politike» — vsaj v tej obliki — malo verjetna. Treba bo počakati točnejših poročil. Ured.)

DR. RYBAR ODPOKLICAN?

Beograd, 14. avgusta. r. «Tribuna» javlja: Dr. Otokar Rybař, šef naše delegacije v reparacijski komisiji, se ne vrne več na svoje mesto. Na njegovo mesto bo imenovan Jaša Simić, naš poslanik v Varšavi.

Nemčija ustavila reparacijske dobave

SLUŽBENO SPOROČILO NEMŠKEGA POSLANIKA V BEOGRADU NAŠI VLADI. — UKINJENJE DOBAV LE ZAČASNO. — DOBAVE USTAVLJENE TUDI DRUGIM DRŽAVAM.

Beograd, 14. avgusta. r. Nemški poslanik na našem dvoru, pl. Keller, je obvestil snoči pomočnika zunanjega ministra Nešića, *da mora Nemčija začasno ustaviti Jugoslaviji izplačilo vojne odškodnine in natura.* Poslanik pl. Keller je pri tej priliki naglašal, da je nemška industrija radi neprestanega padanja marke in radi zasedbe Poruhrja v nenavadno težkem položaju. Začasna ustavitev izplačevanja reparacij je pričela že 11. t. m. G. Nešić je vzel izjavo nemškega poslanika na znanje s pripombo, da bo poročal o tem vladi. Poslanik Keller je takoj nato odpotoval v Berlin, kamor je bil poklican na razna posvetovanja.

Tudi grška vlada je prejela od nemškega poslaniškega odpravnika v Atenah obvestilo, da je Nemčija primorana, začasno ustaviti vse dobave Grški na račun reparacij. Grška vlada na to izjavo še ni odgovorila.

Vznemirjenje v Beogradu.

Beograd, 14. avgusta. r. Sporočilo nemške vlade o ustavitvi izplačevanja reparacij naši državi je vzbudilo v Beogradu velikansko vznemirjenje. Potovanje nemškega poslanika pl. Kellerja v Berlin se spravlja v zvezo s konferencami, ki naj rešijo to vprašanje. Z druge strani se naglaša, da je Nemčija ustavila dobavljanje samo radi tega, ker je dobila pogum radi zadržanja Anglije v ruhrskem vprašanju in ker se želi otresti sploh vseh reparacij.

Kaj bo ukrenila naša vlada do sestanka ministrskega sveta, je težko reči. Važno je, da je reparacijska komisija v Parizu že obveščena o korakih nemških poslanikov v Beogradu in Atenah, isto tako tudi ministrski predsednik Pašić in Ninčić, ki se nahajata v francoskem kopališče Aix les Bains.

Uradno nemško obvestilo o ustavitvi izplačila reparacij.

Berlin, 14. avgusta. t. Wolffov urad poroča: *Državna vlada je prisiljena začasno ustaviti v versajski pogodbi predpisane stvarne dajatve za Anglijo, Francijo, Italijo, Jugoslavijo, Portugalsko in Rumunijo,* ker je njih plačevanje v bistvu povzročilo državni deficit. **Sklep ne znači končnoveljavnega ukinjenja reparacijskih plačil. Čim bodo finance in valute dovoljevale, bo vlada zopet pričela z dobavami. Z ozirom na občutno gospodarsko škodo, ki bi jo utrpela Italija vsled pomanjkanja premoga, bo vlada skusila najti pota, da nadaljuje prevoz premoga za Italijo. Vlada je sporočila svoj sklep obenem reparacijski komisiji.**

Radić

Beograd, 14. avgusta. p. «Pravda» poroča z Dunaja vest, da je Radić koncem prošlega meseca odpotoval na Angleško. Na Dunaju je imel sestanke z znanim generalom Šarkotićem in z zastopniki organizacije «Probujajočih se Madžarov». Izgleda pa, da so v Londonu Angleži svetovali Radiću, naj se vrne v jugoslovanski parlament in naj tukaj izvršuje svoje zakonite posle. Anglija, kakor tudi druge države, da se ne morejo vmešavati v notranje zadeve Jugoslavije.

Beograd, 14 avgusta. r. Po podatkih ministra notranjih del, je Radić najprej posetil Budimpešto, nato Dunaj, potem pa odpotoval v Anglijo. Medtem se je mudil nekaj dni v Rimu in Parizu.

Sklep o Radićevi izročitvi podpisan.

Beograd, 14. avgusta. p. Včeraj je minister pravde podpisal sklep narodne skupščine, po kateri se mora Radić izročiti takoj sodišču. Zagrebška policija ima izvršiti ta sklep.

V TRSTU ZAPLENJENI JUGOSLOVANSKI VOJNI MATERIJAL.

Beograd, 14. avgusta. p. Kakor poročajo listi iz Trsta, so tamkaj karabinjerji našli na ladji «Vulcan» mnogo vojnega gradiva, ki bi se imelo vtihotapiti v našo državo. Baje je bilo milijon pušk, 30.000 strojnic in 24 brzostrelnih baterij. Imenovani listi poročajo, da je naša država kupila to blago za 10 milijonov lir.

IZ DIPLOMATSKE SLUŽBE.

Beograd, 14. avgusta. p. Za svetnika v našem poslaništvu v Rimu je imenovan Aleksander Bodi, ki že te dni odpotuje v Rim, za podkonzula v Korči pa je imenovan Stanojević.

Izvozne carine

Beograd, 14. avgusta. p. Nocoj se je vršila v finančnem ministrstvu konferenca bankirjev in izvoznikarjev, ki jo je sklical finančni minister Stojadinović, da se od privrednikov pouči o njihovem mišljenju glede izvoznih carin. Privredniki so zahtevali od ministra, naj ukine vse izvozne carine. Minister Stojadinović je obljubil, da bo na seji gospodarsko-finančnega komiteja predlagal, naj se ugodi zahtevam pridobitnih krogov. **Na konferenci se je določila izvozna carina za 100 kg vseh vrst žita na 30 Din, za pšenično moko 25 Din, za koruzno moko 20 Din, za ječmenovo moko 10 Din, a za vse vrste usnja 50 odst. manj kakor dosedaj.**

KRALJ V ZAGREBU.

Beograd, 14. avgusta. r. Nocoj se je na potu iz Topole vozil skozi Zagreb kralj Aleksander. Izstopil je iz vlaka in z avtomobilom posetil več krajev zagrebške okolice, med njimi Smrok. Na vožnji so ga spoznali in ga burno pozdravljali. **Kmalu je odpotoval na Bled.**

POSLANIK RAKIĆ V BEOGRADU.

Beograd, 14. avgusta. p. Danes je dospel v Beograd naš poslanik iz Sofije Milan Rakić, ki je popoldne posetil pomočnega ministra Ljubo Nešića, s katerim je konferiral nad 1 uro. Milan Rakić je dopotoval v Beograd, da poroča vladi o razmerah na Bolgarskem.

NASTOP NOVEGA PRAŠKEGA POSLANIKA.

Beograd, 14. avgusta. r. Panta Gavrilović, pomočnik v ministrstvu zunanjih del prevzame mesto polnomočnega ministra Ljube Nešića, ki odpotuje dne 18. avgusta v Prago. Novi poslanik v Pragi, Ljuba Nešić izroči predsedniku češkoslovaške republike dr. Masaryku svoje poverilnice dne 20. avgusta.

Smernice Stresemannove politike

NEMČIJA SE HOČE PODVREČI MEDNARODNEMU RAZSODIŠČU IN PO IZPRAZNITVI PORUHRJA PO MOŽNOSTI PLAČATI REPARACIJE.

Berlin, 14. avgusta. j. Na današnji seji Reichstaga se je predstavil novi kabinet. Za sejo je vladalo veliko zanimanje. Poslanci so bili navzoči polnoštevilno, zasedene so bile vse diplomatske lože in galerije, polne najodličnejšega občinstva. Seja je pričela ob pol dveh popoldne in je bila neobičajno živahna. Že vnaprej je bilo pričakovati, da bo imela velika koalicija ogromno večino. So jasnejše je kazalo na uspeh dejstvo, da se je zlomila generalna stavka komunistov. Komunisti so zaman skušali z raznimi medklici maskirati svoj poraz pri stavki.

Novi državni kancelar dr. Stresemann je podal približno sledečo izjavo:

«Ne diktatura manjšine, ampak demokracija je vlada večine. Spremembe kabineta v Nemčiji inozemstvo ne sme smatrati za slabost Nemčije. Boj v Poruhrju se vrši v znamenju javnega mnenja, ki stoji popolnoma pod vtisom angleške politike. Angleška vlada je zavzela v zadnji noti Franciji, v kateri obsoja zasedbo Poruhrja, odločno stališče, da je treba priznati pravice Nemčije. Čeprav ni pričakovati, da bi angleški predlog prodrl, je vendar gotovo, da ne bo ostal v Franciji in Belgiji brez odziva. **Nemčija je pripravljena, podvreči se mednarodnemu razsodišču.** Kakor hitro bo dvignjena zasedba Poruhrja in se bodo begunci zopet vrnili na svoje domove, bo Nemčija skrbela, da čimprej omogoči rešitev reparacijskega problema.

Kar se tiče notranje politike, znači aktivna zunanja politika najlepši red v notranjosti države. V interesu gospodarske konsolidacije državo je neobhodno potrebno, da najame Nemčija posojilo v zlatu. Vlada pa potrebuje pri tem podpore vseh stanov, posebno veleposestnikov in veleindustrijalcev. Le tako bo mogoče doseči rehabilitacijo valute.

Po kancelarjevem govoru se je razvila takoj debata. Prvi je govoril posl. Müller (soc. dem.), ki je zahteval uvedbo novih davkov na trajno vredni podlagi. Imenom opozicije je naglašal posl. Herg (nem. nac.), da je bila Stresemannova vlada parlamentu vsiljena in je izrazil obžalovanje, da je bila sestavljena ravno v trenutku, ko je bila prejšnja vlada ravno pred uspehi. Posl. Fröhlich (kom.) je izjavil, da pomeni novi kabinet kapitulacijo pred Francijo in poklon Poincareju.

Nato se je vršilo glasovanje o zaupnici, za katero je glasovalo 240 poslancev, 70 proti, 25 pa se jih je vzdržalo glasovanja. Takoj po izreku zaupnice je Reichstag sprejel proti glasovom skrajne desnice in levice zakon o zlatem posojilu.

FRANCIJA IN NOVA NEMŠKA VLADA

Pariz, 14. avgusta. s. (Havas) Listi so mnenja, da je treba počakati politike in dela Stresemannovega kabineta, predno se izreče sodba o njem. Obenem naglašajo, da je francoska vlada opetovano izjavila, da ne bo nikdar zamudila, pokazati pri vsakem odkritosrčnem poskusu svoj interes na tem, da se Nemčiji omogoči plačati njene dolgove.

FRANCIJA PRIPRAVLJENA SKRČITI ZASEDBO PORUHRJA.

Pariz, 14. avgusta. j. V zunanjem ministrstvu se potrjuje, da bo francoska vlada v kratkem podala oficijelno izjavo, da je pripravljena skrčiti zasedbo Poruhrja, ako bo nova nemška vlada dala jamstva, da bo izpolnila reparacijske obveznosti Nemčije. To se smatra kot priznanje sposobnosti nemški vladi, da se ji olajša delo.

Francoska vlada se bo v sredo po povratku Poincareja iz počitnic sestala, da se posvetuje o angleški noti in o event. odgovoru.

Polom komunistične generalne stavke

KRVAVI SPOPADI S POLICIJO V HAMBURGU IN ZEITZU. - STAVKA PONESREČENA.

Hamburg, 14. avgusta. s. Proti vsemu pričakovanju je izbruhnila danes v mestu delna stavka. Komunisti so prišli po delavce v obrate in jih odvedli na ulico. V Wilhelmsburgu je prišlo do ostrih bojev med komunisti in vojaštvom. Štiri osebe so bile ubite, več ranjenih. Hamburški senat je veled današnjih izgredov proklamiral obsedno stanje nad mestom.

Lipsko, 14. avgusta. s. Danes zjutraj so poskušali komunisti iz večih industrijskih krajev vdreti v Zeitz in zasesti mesto. Prišlo je do krvavih spopadov, pri katerih je bilo 9 napadalcev ustreljenih. 30 oseb, med njimi mnogo policijskih uradnikov, je ranjenih. Napad je bil popolnoma odbit.

Aachen, 14. avgusta. s. Gruča demonstrantov je včeraj obkolila policijsko predsedstvo. Iz množice se je tudi streljalo in metalo železo v poslopje. Policija je morala rabiti orožje, pri čemur je bilo 10 oseb mrtvih in več ranjenih. Tudi iz okolice poročajo o težkih spopadih med vojaštvom in demonstranti. Posebno oster je bil boj v Altendorfu, kjer je bilo istotako več oseb ubitih.

Berlin, 14. avgusta. s. Tu se je položaj veled popuščanja generalne stavke deloma zboljšal. Komunistični obratni sveti so sklenili prekiniti generalno stavko in staviti nove zahteve materijelnega značaja. Sindikalisti so odločeni nadaljevati stavko, toda ne najlejo pristašev. Upor je docela strt. Ponoči je prišlo med komunisti in policijo še do spopadov, toda brez krvoprelitja. Danes je smatrati komunistično stavko kot strto.

NEZNOSNA DRAGINJA.

Berlin, 14. avgusta. j. Pred trgovinami z živili stoje dolge vrste kupcev. Cene so horendne. Funt govedine stane 600 tisoč, teletine 3.250.000, surovo maslo 1.500.000, konjsko meso 220.000 mark, eno jajce 60.000 mark.

LJUBLJANČAN UTONIL V BOHINJSKEM JEZERU.

Bohinjska Bistrica, 14. avgusta. b. Danes je v Bohinjskem jezeru utonil trgovec na Poljanski cesti v Ljubljani, Joško Storle. Kopal se je na prostem. Ker ni bil vešč plavanja, mu je kmalu zmanjkalo tal in je izginil takoj pod vodo. Navzoči letoviščarji, kakor tudi čolnarji, so ponesrečencu prihiteli sicer takoj na pomoč, a je bilo že prepozno. Trgovca Sterleta so potegnili popoldne iz jezera, vendar pa navzoči zdravnik dr. Jenko ni mogel ugotoviti drugega kakor smrt.

PARASTOS ZA KRALJEM PETROM V BEOGRADU.

Beograd, 14. avgusta. p. Danes se je v saborni cerkvi vršila o priliki dvoletnice smrti kralja Petra Osvoboditelja svečana zadušnica, katere se je v imenu kralja udeležil general Hadžić, v imenu vlade pa minister Ninko Perić. Navzoči so bili tudi vsi ministri, ki se nahajajo v Beogradu ter člani generalitete in admiralitete in mnogo meščanstva. Svečani obred je opravil patrijarh Dimitrije. Minister ver je izjavil novinarjem, da se jutri ne vrši zadušnica za pokojnim kraljem v Topoli, kakor je bilo določeno.

ZAROKA PRINCA PAVLA.

Beograd, 14. avgusta. r. «Novosti» poročajo iz Londona, da se bo vršila oficijelna zaroka kraljeviča Pavla z grško princesinjo Olgo meseca oktobra.

Inozemske borze

14. avgusta.

CURIH. Berlin 0.00019, Newyork 553.50 London 25.30, Pariz 30.40, Milan 23.50. Praga 16.20, Budimpešta 0.03125, Bukarešta 2.50, Beograd 5.875, Sofija 4.80, Varšava 0.0024, Dunaj 0.0078.

TRST. Zagreb 24.75—24.84, Praga 68.25 do 68.50, Newyork 28.40 — 23.50, Pariz 129—129.50, Dunaj 0.0328—0.033.

DUNAJ. Beograd 743—747, Berlin 0.024—0.066, Budimpešta 3.75—3.85, Bukarešta 319—321, London 824.000 do 325.000, Milan 3019—3031, Newyork 70935—71185, Pariz 3892—3906, Praga 2077—2087, Sofija 598—602, Varšava 0.285—0.295, Curih 12825—12875; valute: dolarji 70560—70960, lire 2995 do 3015, dinarji 734—740.

PRAGA. Dunaj 4.6225, Rim 146.75 Newyork 84.05, Beograd 36.675.

BERLIN. Dunaj 42.89, Milan 127.680 Pariz 165.585, Curih 542.640 Beograd 31.920

Rudarska stavka

Po poročilih iz revirjev Trbovljske premogokopne družbe je potekla stavka dosedaj povsod mirno. Rudarji, ki imajo kje kake svojce so se podali k njim in jim pomagajo večinoma pri poljskem delu. Mnogi so stopili v delo tudi pri tujih kmetovalcih, ki ravno v tem času zelo potrebujejo delavcev. Velik del seveda pa jih je ostal doma, zlasti oni, ki imajo večje rodbine. Ti najtežje prenašajo neprilike, ki jih povzroča stavka. Očividno stavkovni fond ne zadošča več za izdatno podporo. Zato narašča zlasti med temi rudarji nevolja proti stavkovnemu vodstvu, narašča pa tudi število onih, ki se odzivajo pozivu premogokopne družbe in se vračajo k delu. V Kočevju je kakor nam zatrjujejo obrat obnovljen že v velikem obsegu, tako da se producira dnevno 8 do 10 vagonov premoga. Tudi v Trbovljah se vrača na delo vedno več rudarjev in produkcija je dosegla zadnje dni že 50 vagonov dnevno.

Stavkujoči rudarji imajo pogosta zborovanja, na katera prihajajo tudi razni politični voditelji ki bi radi kovali kapital za sebe in svoje stranke. Posebnega uspeha do sedaj še ni imel nihče. Pred dnevi sta na nekem shodu v Zagorju poskušala svojo srečo posl. Kremžar in znani Kravos, pa sta tudi slabo odrezala.

Veliko razburjenje je zavladalo v revirjih povodom zadnjega izplačila, ko so rudarji dobili izplačane mezde samo za šihte pred stavko. Na njihovih sestankih so živalno razpravljali o tem, ali naj se od družbe zahteva tudi plačilo za čas stavke. Navajalo se je, da znašajo te mezde v vseh revirjih že okrog 50 milijonov kron. Obveljal je naposled sklep, da je treba tudi te mezde zahtevati, obenem pa je bilo sklenjeno zahtevati kot pogoj za zopetni nastop na delo poleg znanih materijelnih zahtev tudi, da družba odpusti vse delavce, ki sedaj kljub stavki delajo. Med rudarji še vedno prevladujejo mlajši, boljševiško navdahnjeni elementi, dočim opozarjajo starejši in treznejši rudarji, da bo treba misliti na sporazum z družbo, ker ne bo mogoče doseči vseh zahtev.

•

RUDARSSKE POKOJNINE.

Iz krogov stavkujočih rudarjev v Zagorju nam poročajo: Pokrajinska uprava za Slovenijo je svoječasno sklenila, da se pobira od vsakega prodanega centa premoga po 2 K v sklad za draginjsko doklado upokojencem. Sklep je postal glasom «Uradnega lista» z dne 15. julija 1922., št. 75 zakon. To doklado, ki znaša v najboljšem slučaju 1100 K za dve osebi, določuje pokr. uprava za Slovenijo, oddelek za socijalno skrbstvo. Ubogim upokojencem, ki so delali 40 do 50 let pod zemljo in imajo 24 do 40 K mesečne pokojnine, pa odtrgava vlada še to skromno draginjsko doklado. Doklade v najvišjem znesku 1100 K za upokojenca in ženo vsaj v Zagorju nihče ne doseže. Ako vlada zve, da ima tak upokojenec, oziroma vdova, recimo s 3 nedoraslimi otroci, malo kočo ali hišo, ali par sto metrov zemlje, mu s pretvezo, da se z donosom posestva lahko preživlja, ukine še to borno draginjsko doklado. Splošno pa je znano, da mala kočarija danes nič ne donaša. Doklada se ukine tudi vsakemu upokojencu, ki je zmožen še kakega dela in zaslužka. Ker se ta praksa ne izvaja prav pri nobeni drugi panogi upokojencev, prosimo vsi prizadeti merodajne kroge, naj ukrenejo vse potrebno, da se nam popravi ta krivica. Upokojenci reveži zahtevajo obenem pojasnila, v kake svrhe se porablja denar, ki se steka iz zgoraj navedenega vira.

Kaj je z draginjskimi dokladami orožnikov

Pred nedavnim časom je bil v narodni skupščini izglasovan predlog, da se orožnikom poviša draginjska doklada na 1100 Din in g. notranji minister je takoj izdal nalog, da se povišek izplača. Dasiravno pa je minul od takrat že cel mesec, ne ve nihče, ali se sploh bo in če, kdaj izplačal ta povišek orožnikom. Na vprašanje, kaj je s powiškom, gg. predstojniki odgovarjajo dvoumno, kar znači, da sami niso dobro o stvari informirani.

Beda orožništva je dosegla vrhunec in se mora orožniško moštvo v splošnem zadoževati, da se prebrani. Da to ni v interesu službe, je jasno, in je skrajni čas, da se temu odpomore. Koliko orožnikov bi bilo zapustilo državno službo, ako bi jih ne zadržal obljubljeni powišek. In sedaj to razočaranje. Da bi komanda žandarmerije vsaj ne puščala orožnikov v tej strašni negotovosti in jim povedala ali se bo powišek sploh izplačal ali ne, in iz kakih vzrokov se to dosedaj še ni moglo zgoditi.

Čudno se nam zdi, da topot tudi g. komandant V. orož. brigade ne poda o stvari nobene službene izjave in samo zatrjuje, da nima tozadevnega ukaza za izplačilo, kljub temu pa, dasiravno dobro ve, da je vsak orožnik zadolžen, iste koncentrira na Bledu in po drugih postajah, ne da bi vprašal, kako bo mož potoval in s čem se bo hranil. Omenjeno naj bo, da orožniki, ki so koncentrirani na Bledu dobivajo dnevnice, dočim moštvo, koncentrirano na sosednih postajah, ne vživa te dobrote, kar je očividna krivica. Zakaj se tudi tem orožnikom ne izplačujejo dnevnice, ni znano. Morebiti bi vedel to povedati g. brigadir.

Kake misli prevejajo lačnega orožnika v službi na cesti, ko požira avtomobilski prah, namesto okrepčila, katerega si ne more kupiti si lahko vsak sam predstavlja, sramota pa je, da se nam niti v teh dneh, ko varujemo ugled Slovenije v pogledu na bivanje Nj. Vel. med nami, ne privošči tega, kar nam po vseh pravicah pripada. Ali je res zares že vsak čut človečnosti v srcih tistih, katerim je odločati o nas in našem stanju?

Na predvečer mariborske razstave

Maribor, 14. avgusta.

Danes je bilo v obširnih prostorih mariborske industrijsko vzorčne izložbe od ranega jutra živalno kot na pravem mravljišču. Razstava bo lansko vsekakor znatno prekosila. Že prostori so radi pritegnitve modernega poslopja meščanske šole pripravnejši, lepši, udobnejši in ves razstavni prostor kaže enotno estetično sliko. Resnejšo vsebino daje izložbi posebno pritegnitev domače in tuje industrije, ki je letos prvič izložena v Mariboru. V industriji so zastopana v pretežni večini nova domača podjetja, ki čast no reprezentirajo razmah nacionalnega gospodarstva ob severni meji. O nekaterih važnejših strokah industrije bomo obširneje poročali.

Razstava, ki bo trajala do 26. avgusta, bo te dni gotovo tudi družabno življenje v Mariboru zelo poživila, ker je zatvorjena Prešernova ulica prepredena z velikimi električnimi obločnicami, kjer se bo razvila krog bajnih cvetličnih gred ob sviranju godbe zlasti v večernih urah spestra promenada. Številno so zastopane tudi inozemske tvrdke z zanimivimi novimi iznajdbami. Že današnji površni pregled razstavišča je vzbujal obče začudenje krasne reprezentacije in bogastva ročnih in umskih pridelkov narodno-gospodarske sile spodnje-štajerskega prebivalstva. Pa tudi iz Kranjske je videti precej razstavljalcev.

Obisk te razstave, ki jo otvori jutri dopoldne imenom njenega pokrovitelja kralja Aleksandra polkovnik Miladinović, bo nudil vsakomur nenavadni duševni užitek, iz gospodarskih krogov pa se gotovo nihče, ki noče biti nazadnjaški, ne bo mogel izogniti obisku te gospodarske izložbe. Mariborski «Tabor» je izšel nocoj ob priliki otvoritve razstave v slavnostni opremi z bogato založeno ilustrirano prilogo gospodarskih in kulturnih člankov. Župan je izdal na prebivalstvo poziv, da k otvoritvi razobesi zastave.

Politične beležke

┼ **Čemu beg?** S predpostavko, da bi bil vodja «hrvatskega naroda» Stipa Radić normalen — pravi «Riječ» — bi se vse kombinacije o njegovem begu zdele sumljive. Toda zdaj ni malo povoda dvomu o zdravstvenem stanju seljaškega voditelja. Izključena je skoro sumnja, da Radić ne bi bil prošli mesec pobegnil preko Drave. To dejstvo so sedaj priznali aretirani seljaki (Radićevi prevozniki) in pred vsem vneti župnik-radičevec Škrinjar iz Gjelekovca. Blokaški listi sicer mogočno razodevajo, da se Radić skriva v notranjosti. Toda tudi to koncem konca ne omaja dejstva, da je Radić plašno pobegnil. Preganjajo ga vrzije, njegova lastna vest. Saj je nedavno obtožil svoje najbližje zaveznike in pristaše, da mu pripravljajo usodo Stambolijskega. In ko je v Kazini govoril svoj znani govor o Bastiliji, je zahteval 60 Hanaovcev za osebno stražo. Toda že dva dni nato je obtožil Hanaovce, da mu segajo po glavi. Zdaj namigujejo blokaški listi, da vlada streni za Radićevim življenjem in da se je nanj pripravljal atentat. Obojno je laž. Sicer pa, ako se Radić v inozemstvu ali v notranjosti skriva v strahu pred atentatom: ali meni da bo ta nevarnost prejenjala? Dokler Radić živi, je atentat mogoč. Nitj inozemstvo mu ne more nuditi absolutne varnosti. Radić se je torej prostovoljno interniral in vsej svoji republikanski vojski podal vzgled ne baš častne strahopetnosti.

┼ **«Akcija klerikalcev».** Pod tem naslovom poroča «Vreme», da se je dr. Korošec vrnil v Maribor in da imajo klerikalci vse polno shodov in zaupnih sestankov, na katerih razlagajo svojim pristašem politični položaj in jih skušajo dobiti za novo politično taktiko, v prvi vrsti za prekinjenje odnošajev z Radićem.

┼ **Stari nerodnež** «Slovenski Narod» nadaljuje svoj radikalski kuluk v potu svojega obraza. Včeraj smo pribili, da je popolnoma zlezel v radikalijo in da odobrava vladni radikalski terorizem in militarizacijo železničarjev. Stari lažnivi kljukec «Slovenski Narod» se sedaj brani in bi se rad zopet predstavil kot zagovornik uradništva. Vse izvijanje pa mu nič več ne pomaga. Iz objavljenih citatov «Slovenskega Naroda» se da dokazati le, da piše «Narod» na prvi strani drugače kakor na drugi in na drugi drugače kakor na treti, danes drugače, kakor včeraj ali jutri in da se vrti, kakor da lovi svoj rep. V tej nestalnosti mu je sveto le to, kar mu ukažejo njegovi radikalski gospodarji in «zaupne osebe». To pot mu je sveta militarizacija železničarjev. Naša borba za pravico javnih nameščencev se pa «Slovenskemu Narodu» zdi pozivanje na oboroženi upor!

┼ **Prištinski džemijet.** Odkar džemijet podpira vlado in omogoča s pomočjo Nemcev, homogeno radikalsko vlado, so postali Turki v južni Srbiji zelo predrzni in krščansko prebivalstvo pred njimi ni več varno. Ta turška drznost je tako velika, da so se v Prištini povodom občinskih volitev združili demokrati in radikalci in so postavili skupno listo. To je Turke tako razjezilo, da je bil takoj naslednji dan neki vojak skrivaj ubit. Dalje so se Turki obrnili na vlado z vprašanjem, kako je to, da se radikalci združujejo z demokrati proti svojim zaveznikom! In res je prišlo od vodstva radikalske stranke iz Beograda povelje prištinski radikalni organizaciji, da mora zapustiti zvezo z demokrati. Prištinski radikalci pa se ne ozirajo na beograjsko vodstvo, zavrgli so njegov «ferman» in ostanejo v koaliciji z demokrati proti Turkom.

┼ **«Partizanstvo nad vsem!»** Pod tem naslovom priobčuje g. Svetozar Pribičević v «Novem Listu» lep članek, ki jasno osvetljuje radikalsko partizanstvo. Članek končuje z besedami: «Zato, ker imamo na vladi stranko, ki nima za seboj niti polovice srbskih volilcev, v drugih delih naroda pa sploh ne obstoji in katera more vzdržati v svojih rokah oblast samo s pomočjo nemških in turških glasov — v takih razmerah trpijo bitni interesi naše države in naroda. Vlada s tako podlago nima nobene avtoritete niti v državi, niti v inozemstvu. Vsa težka in kompilicirana vprašanja stojijo, ker vlada nima moči za reševanje njihovo. Ali radikalcem je to vse eno, ker oni ne postojijo radi države, temveč *država radi njih!*»

Sport

Glasovi zagrebških listov o Ilriji in o Hajduku.

Največje zanimanje med zagrebškim sportnim občinstvom je vsekakor povzročila tekma med splitskim Hajdukom in prvakom Slovenije Ilirijo. Čeprav je, kakor pravi «Riječ», prvak z morja Hajduk takoj dobil mnogo navdušenih in temperamentnih pristašev, ni docela izpolnil onih nad, ki so se stavile nanj. Prav imajo torej oni, ki govore z ozirom na uspehe Hajduka v Splitu z zunanjimi nasprotniki o Splitu kot o «jugoslovanski Barceloni», kjer zmagujejo sodniki in publika. Kljub temu se mora reči, da ima Hajduk tehnično precej izvežbano moštvo, ki goji lepo igro z glavo, pokazalo pa je tudi disciplino in fairnesso v igri. Proti sebi je imel Hajduk, nadaljuje «Riječ» požrtvovalno in agilno Ilirjo, ki je napela vse sile, da izide iz te tekme, če že ne kot zmagovalec, vsaj s častnim rezultatom. In to je Ilirija dosegla. Igra je bila odprta. Pri Iliriji so se odlikovali Učak, Vidmajer in Oman, zlasti Vidmajer se je pokazal kot dober tehničar. Kriška vrsta in obramba je dobra.

«Novosti» pišejo, da je bil izid tekme naravnost presenečenje. Ilirija, ki je pokazala velik napredek, je bila Hajduku enakovreden nasprotnik. Ako bi bila Ilirija boljša v stopingu, bi bil rezultat vsekakor drugačen. Neodločen rezultat bi odgovarjal razmerju moči obeh klubov. Ilirija je bila hitrejša od Hajduka, ki jo pa je tehnično nadkrilieval.

«Jutarnji List» piše, da so zadnje čase prihajali slabi glasovi o Iliriji, pa sta tembolj iznenadila izredni odpor in borbenost tega moštva. Pomanjkanje posebne tehnične sposobnosti so Slovenci nadoknadili s silnim elanom in agilnostjo, da so mogli držati ves čas igro otvorjeno ter v enaki meri kot njihovi nasprotniki ogrožali nasprotniški gol. Posebno sta se odlikovala Tavčar in hitri Vidmajer.

Kakor se vidi, je precej stroga zagrebška kritika dobila ugoden vtis od naše Ilirije, kateri sicer večkrat manjka ona volja do zmage, ki povzroča, da da vsak igralec pri vsaki tudi najmanjši tekmi kot pravi sportnik iz sebe, vse kar zmore, ki pa doseže tudi lepe rezultate, če le hoče in če je ne ovirajo vzroki, ki jih ni zakrivilo moštvo. Upamo, da bosta tudi prihodnji tekmi, ki ju bo odigrala Ilirija, po dolgem času zopet res lep sportni užitek.

•

Plavalna tekma za prvenstvo Slovenije.

Iz ljubljanskega plavalnega podsaveza

Ljubljanski plivački podsavez priredi v soboto in nedeljo dne 25. in 26. t. m. na prostoru ljubljanskega sportnega kluba v Ljubljani plavalno tekmo za prvenstvo Slovenije. Začetek tekme je v soboto ob treh popoldne, nadaljevanje pa v nedeljo ob 9.30 uri dopoldne in ob treh popoldne. Tekma je dostopna vsem klubom, na teritoriju ljubljanskega plivačkega podsaveza, ki so včlanjeni v Jugoslovanskem plivačkem savezu v Zagrebu. Pismene prijave naj se pošiljejo najkasneje do 22. t. m. na II. tajnika podsaveza gospoda Vodiška, kavarna Evropa. Naknadne prijave in prijave brez prijavnine se ne bodo upoštevale. Prijavnina znaša za osebo in točko 3 Din, za stafeto in waterpolo dvojno in se pošlje obenem s prijavo.

Proga meri 100 m. Daljše proge se bodo plavale z obratom, razen plavanje na 1500 m. Start pri vseh točkah v vodi. Za vsako točko programa je treba, da se prijavijo najmanj trije tekmovalci, pri stafeti in waterpolo najmanj dve moštvi. Tekma se vrši po predpisih JPS.

Spored je nastopni:

a) juniorji: 50 m prosti stil;
b) juniorke: 50 m prosti stil.
c) seniorji: 100 m prosti stil, 200 m prosti stil, 400 m prosti stil, 1500 m prosti stil. 4×200 m stafeta prosti stil. 200 m prsno, 400 m prsno, 100 m hrbtno, 100 m bočno;

d) dame: 100 m prosti stil, 300 m prosti stil, 4×100 m stafeta prosti stil;
e) potapljanje;
f) skakanje s trimetrske deske, pet predpisanih in dva poljubna skoka, predpisani so skok z zaletom na glavo naprej, salto naprej, skok na glavo nazaj, skok na glavo naprej s prigibom in salto nazaj;
g) waterpolo.

•

Člani S. K. Ilirije, ki so zadnji čas plačali članarino inkasantu se naprošajo, da dvignejo klubove legitimacije pri tajniku Ivo Komarju v upravi «Jutra».

Današnje sportne prireditve v Ljubljani. Ob pol 15. uri se vrši na Ljubljanici na prostoru Ljubljj. S. K. (dohod iz Trnovskega pristana ali iz Prul *plavalna tekma*, h kateri so prijavljeni najboljši plavači Ljubljane, Maribora in Celja. Vse moške in ženske tekmovalne točke so izvrstno zasedene. Posebno pozornost bodo tudi to pot vzbujale stafete (damske in moške (4 × 50 m), skoki in waterpolo-match med Lj. S. K. in Ilirijo. V odmoru bo izvajal g. Appel, trener Ilirije, v propagandne svrhe razne rešilne poskuse. — Ob pol 19. uri se vrši na igrišču Ilirije *ženska rokometna tekma med S. K. Slavijo iz Prage in našo Ilirijo.* Tudi ta mednarodna tekma obeta najlepši sport. Nastop svetovnoznane praške Slavije tvori povsod največjo privlačnost in najuspešnejšo propagando za ta idealni ženski sport. Jutri ob pol 19. uri igrata oba teama revanšno tekmo.

Jubilejna kolesarska dirka. Kakor smo že poročali se vrši danes kolesarska jubilejna medklubska dirka, katero priredi klub kolesarjev in motociklistov «Ilirija». Slavno občinstvo se vnovič naproša, da se v sledečih ulicah: Karlovška cesta, Florjanska, Sv. Jakoba trg, Cojzova, Emonska, Vegova, Šelenburgova, Dunajska, Gosposvetska in Celovška cesta blagovoli pokoriti reditelјem ter s tem pripomoči do čim gladkejšega prehoda skozi mesto.

Zadnja številka zagrebške revije «Nova Evropa» je posvečena sportu v Jugoslaviji. Prinaša nastopne članke: Sport u nas (L. I. K.); Pregled jugoslovanskega sporta (A. Schneller); Razvoj sporta v Sloveniji (L. Struna); Pregled sporta i nogometa u Srbiji (D. Stojanović — Daća); Hašk (I. Car); Moderna sportska igrališta (A. Vragović). Spored tekem povodom proslave 20letnice Haška. Našim sportnikom priporočamo to ugledno revijo.

Ponedeljske zagrebške tekme. Hašk rez. : Železničarji 3 : 0. Viktorija : Unitas 6 : 1.

Dopisi

KOČEVJE. Tudi letošnje leto so posvedočili kočevski Slovenci svojo požrtvovalnost v nabiranju za narodne in prosvetne namene. Predvsem naj omenimo nabiranje darov za prevoz kosti judenburških junakov. Več gospodov je nabralo na doposlane nabiralne pole lepe vsote in jih odposlalo odboru. Toda razen tega se je priredil v Kočevju še poseben spominski večer v proslavo omenjenega prenosa. Zbirka za ta večer je nesla 207.50 Din, vstopnina pa 193.50 Din. Oboje se je oddalo odboru. Dnevi «Rdečega Križa» so dali skupni znesek 881.50 Din ki se je odposlal glavnemu odboru «Rdečega Križa» v Beogradu. Nabirala so v te svrho zlasti večja šolska vodstva. Dalje naj še zabeležimo, da se je ustanovilo v Kočevju poverjeništvo «Jadranske Straže», ki je zbralo dosedaj znesek 196 Din in ga oddalo glavnemu društvu v Ljubljani.

PREDDVOR PRI KRANJU. Pevsko društvo Krakovo-Trnovo je priredilo 5. avgusta v Preddvoru pri Kranju koncert z zelo obširnim in srečno izbranim sporedom, s čemer je dokazalo svojo življensko moč. Vse pesmi, 18 po številu, so bile, če odštejemo pri par težjih in precej obsežnih pesmih male hibe, tehnično vzorno podane. Intonacija je bila čista, dinamika dobra, agogika gibka, kar je dalo skladbam posebno živ izraz. Obširna, a za koncerte manj primerna dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Po sleherni pesmi je ljudstvo z ogromnim aplavzom dalo duška svojemu zadovoljstvu. Na splošno željo je zbor, ki ima jako dober pevski materijal, dodal še pesem: «Kjer naše petje glasi». V odmorih je zelo precizno in krasno sviral zbor tamburaškega društva «Krim».

IZ CELJSKEGA OKRAJA. (Iz cestarskih krogov). Z ozirom na poročilo v Vašem cenj. listu z dne 9. avgusta ugotavljamo državni cestarji, da nedostatkov nismo krivi mi in ne naši predstojniki, ampak gradbeno ministrstvo v Beogradu, ki nam naše težke tisočake tako po malem deli nazaj. Kdor pozna in razume vzdrževanje cest, gotovo ne bo rekel, da so bile državne ceste pred vojsko v Sloveniji slabe; k temu pa je potreba v prvi vrsti gradbenega materijala in delavskih moči. Ako pa ni potrebnega kredita pa ni nič. Pravijo, ali učili so nas, da je Bog ustvaril svet iz nič, mi pa nismo vsegamogočni, kar bi nam zelo dobrodošlo pri današnjih razmerah, posebno prihodnji mesec, ko bodo železnice za 100 odst. dražje in s tem vse življenske potrebščine. Ker pa cestar ne more ničesar ustvariti iz nič, kredita za Slovenijo je pa tudi samo malo več kot nič, zato so mislili lansko leto vpeljati redukcijo. Sedaj pa redukcije menda ne bo treba, ker bo prišla sama od sebe, posebno, kadar se začne novi kuluk. Kar se pa tiče debelega kamenja na progi, ni kriva cestna uprava in ne vozniki, ampak številni avtomobilni promet, ker nekateri tako bliskovito vozijo. Cestar bi moral imeti peruti kot angel, da bi deval sproti kamenje kamor spada. Najbolje pa bi bilo in gotovo zelo praktično, da bi se vsakdo dvignil v zrak, in se tako izognil neznosnem prahu pred avtomobili. Iz srca želimo, da bi še videli v našem okrožju zopet lepe ceste.

Kuluk-ar.

KAMNICA PRI MARIBORU. Požarne brambe imajo namen, opravljati gasilsko in reševalno službo v domačem, kakor tudi sosednem okraju. Ker pa požari niso na dnevnem redu, obstoja delovanje teh društev v tem, da vršijo razne vaje in da goje med svojim članstvom narodna čustva. V tem oziru so bile požarne brambe zlasti ob naši meji v času Avstrije navadne podružnice Schulvereina in Südmarke, ki so svoje takratne slovenske člane z neverjetno spretnostjo germanizirale tako, da so postali pravcati janičarji. Uspeh Nemcev je bil tem večji, ker so svoje žrtve lovili le z opojnimi pijačami, dočim se za njih duševni razvoj sploh niso brigali; zadostovalo jim je le, če so njihove žrtve čimpreje izjavile, da so «tajč». Pri nas v Kamnici je takratni nadučitelj Hofbauer kot načelnik požarne brambe žel na tem svojem nacijonalnem polju največ uspeha. V šoli je potujčil našo deco, pri požarni brambi pa naše slovenske fante in može. Ako poznavalec naših razmer opazuje delovanje našega sedanjega gasilnega društva, opaža, da Hofbauerjev duh, katerega vzdržuje tu pravzaprav le en sam zagrizen nemškutar, še danes niti v najmanjši meri ni izumrl. Članstvo naše požarne brambe obstoji približno iz 35 mož, od katerih je čez 30 Slovencev in le 2 do 3 nemškutarji, proti katerim so ostali Slovenci brez moči. Povelje je izključno nemško, vabila so nabita le v nemškem jeziku, knjigovodstvo in tajništvo seveda tudi nemško. — Od prevrata sem do danes ob državnih praznikih ni več onih slavnostnih nastopov, ne bakljad, niti ene zastave, — naravnost odkrito in izzivalno ignoriranje vsega, kar je slovansko—jugoslovensko! Kljub temu pa se niso ustrašili vsako leto prirediti kar 5 do 6 veselic z izgovorom, da je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja. Kamniška požarna bramba ima že od predvojne dobe 2 veliki in 3 majhne brizgalne v najboljšem stanju, cevi in lestev, tako, da prav gotovo nobena druga požarna bramba na deželi ni tako dobro opremljena z gasilnim orodjem itd. kakor ravno naša, kar dokazuje, da po gasilnem orodju ni take potrebe, kakor kričijo po raznih inseratih. Gre jim le za obstoj njihove nemške iredente za kar potrebujejo denar. — Upamo, da bo sedaj tudi javnosti enkrat znano, da je kamniški nemški iredentizem do danes dobival svoj kapital za svoja nemškonacijonalna dela izključno le iz žuljev naših nevednih Slovencev, ki so ravno to protinarodno delovanje podpirali z svojimi številnimi obiski pri navedenih veselicah.

FRAM PRI MARIBORU. Naš gosp. župnik nam je preskrbel misijon, ki se je obhajal v framski cerkvi od 21. — 31. julija. Temu ne ugovarjamo. Pač pa je naše milo ljudstvo iz framske župnije zelo nezadovoljno z duhovniki misijonarji, ki so opravljali obrede misijona. Naše dekleta so do skrajnosti užaljena in razburjena, ker jih je eden gospodov misijonarjev v svoji pridigi dne 28. julija javno blatil in sramotil. Framska dekleta odločno protestiramo proti takemu delovanju misijonarjev in zahtevamo javno zadoščenje.

Objave

× **Društvo dipl. babic za Slovenijo** s sedežem v Ljubljani je dognalo, da se za društvenim hrbtom delajo nekake tarife za bolniško blagajno. Društvo naznanja, da ne pozna nobenih drugih tarifov kot tiste, katere si je samo določilo za razne sloje. Toliko v vednost cenj. občinstvu, da ne bo pri porodih pomote, ker z bolniško blagajno nima društvo nobenih tarif.

× **Kavarna in restavracija na Strelišču** ob Večni poti vsako nedeljo in praznik koncert. Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta.

× **Kopališče v hotelu «Slon» v Ljubljani** je od danes naprej zopet odprto.

× **Iz Železnikov** poročajo, da bo vsled slavnosti 25-letnice gasilnega društva v nedeljo dne 19. avgusta vozil avtoomnibus namesto od popoldanskega vlaka, ki od prvih vlakov, ki prihajajo zjutraj iz Ljubljane v Škofjo Loko, vozeč v Železnike in zvečer zopet na postajo k večernim vlakom.

× **Zahvala.** Lastnik hotela «Central» in «Narodne kavarne» v Splitu, gospod M. Matić, je izkazal Sokolom, sosebnonim župe «Maribor», veliko postrežljivost ter jim nudil tako izborno postrežbo, da se čuti podpisani v imenu udeležencev Mariborske župe primoran, da mu izreče tem potom javno zahvalo in priporoča Sokolom, posetnikom Splita njegovi izborni podjetji. — Dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu.

× **Izgubila se je dne 9. avgusta v Ljubljani zlata zapestnica.** Pošten najditelj naj jo blagovoli oddati proti nagradi v upravi «Jutra».

Po slovanskem svetu

Slovani po vojni

(Iz Masarykove knjige «Slovani po vojni».)

Na prvi pogled se zdi, da je vojna prinesla največje politične izpremembe slovanskim narodom. Pred vojno so obstojale štiri slovanske države: Rusija, Srbija, Bolgarija in Črna gora. Po vojni so se prve tri države znatno izpremenile, Črna gora je sploh prenehala obstojati, a nastali sta še dve slovanski državi: Češkoslovaška in Poljska. Poleg tega so nekatere slovanske manjšine postale napol neodvisne: Ukrajina je postala sestaven del Rusije, podkarpatska Rusija se je priključila Češkoslovaški; usoda vzhodnega Halича še ni odločena. Edini in najmanjši slovanski narod, lužiški Srbi, ni bil osvobojen ter je ostal v okviru Nemčije; Jugoslovani so ostali deloma pod Italijo, Avstrijo in Grško, del Malorusov je dobila Rumunija, del Slovakov Madžarska; Avstrija je vključila v svoje državno telo znatno manjšino Čehov, a Nemčija je dobila nekoliko Čehov in nekoliko Poljakov. Slovanske države same obsegajo ponekod slovanske manjšine: V Poljski se nahajajo Malorusi in Rusi ter nekoliko Čehov in Slovakov. V Češkoslovaški živi nekoliko Malorusov, Jugoslovanov in Bolgarov.

Silno se je na znotraj izpremenila struktura slovanskih držav, posebno Rusije. Iz carske Rusije je postala republika in sicer komunistična republika. Republike so takisto Češkoslovaška in Poljska, monarhiji pa sta kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ali Jugoslovija in Bolgarija. Rusija se je izpremenila tudi v teritorijalnem pogledu. Pred vojno je obsegala 54.5 % Evrope, sedaj obsega komaj 40.2 % njenega ozemlja. Tudi Bolgarija je manjša nego je bila pred vojno.

Pogostoma se čuje še danes, da je prišla vojna bila boj med slovanskim in germanskim svetom. Vojna je nastala posredstvom Srbije ter je bila naperjena s strani Nemčije in Avstrije proti Rusiji. Obziri do Slovanov niso bili odločilni razlogi za vstop v vojno Anglije, Amerike, Italije, Rumunije, Japonske itd. Okupacija Belgije od strani Nemcev je prisilila Anglijo do tega, da se je pridružila zaveznikom, med tem ko so Amerikо potegnile v vojno nemške vojne metode. Italije se izprva ni hotela bojevati proti Avstriji, med tem ko se je Rumunija spustila v boj za ujedinjenje narodov. V splošnem se ne more trditi, da je svetovna vojna bila boj med Germani in Slovani. Ne glede na Bolgarijo, ki se je priključila Nemcem, so v vojni sodelovali romanski in germanski (anglosaški) narodi proti Nemčiji. Ne le Slovani, svet vobče se je čutil ogroženega od nemških prizadevanj. Stoji pa dejstvo, da niso bili Slovani v prošli vojni niti vodilni faktor, niti odločujoči činitelj.

Že Herder, za njim pa Kollár in drugi so napovedovali propad Nemčije in germanskega plemena ter so pričakovali dvig slovanstva. Dopustna je trditev, da so slovanski narodi potom vojne dosegli politično neodvisnost in možnost uspešnega razvijanja. Toda istotako se lahko dvomi, da-li pomeni preobrat v Rusiji dvig kvišku. Nasprotno se tudi propast Nemčije ne more imenovati definitivna propast, kajti vojaški porazi lahko postanejo tako za Nemce, kakor tudi za Ruse blagodejni z ozirom na vplive, katere je imela svetovna vojna na vse narode.

Posredni in neposredni uspehi vojne leže v tem, da so propadle tri velike monarhije: Rusija, Prusija-Nemčija in Avstro-Ogrska. Ostanek Turčije se je razvijal v isti meri. Stari režim se je zrušil v preteznem delu Evrope. Zemljepisno so tri propadle monarhije z absolutističnim režimom mejile na tako imenovani vzhod, to je na vzhodno Evropo in na zapadni del Azije, ki je bila od najstarejših časov zvezana z Evropo v kulturnem in političnem pogledu. Nemčija se v resnici približuje zapadu, toda njen vzhodni del je pripadal vzhodu ter je v političnem pogledu z Avstrijo (in Turčijo) tvoril celoto zase.

S padcem absolutističnih monarhij so se poleg slovanskih oprostili tudi drugi mali narodi, kateri žive med Nemci in Rusi. Evropa je povsem očitno razpadla politično, a v znatni meri tudi kulturno na tri dele. Na zapadu imamo pet večjih narodov in držav: Anglijo, Francijo, Italijo, Španijo, Nemčijo; malih držav in narodov je na zapadu malo. Ti so: Portugalska, Belgija in Holandija v katerih prebivajo Portugalci, Nizozemci in Flamci. Na vzhodu imamo veliko Rusijo, v sredi med vzhodom in zapadom pa niz malih narodov in sedaj tudi držav: Finsko, Švedsko, Norveško, Dansko, Estonijo, Latiško in Litvansko, Poljsko, Češkoslovaško, končno Rumunijo, Jugoslavijo in Grško.

Varšavski trenotki

1. «Mecenas.»

Predsednik varšavskega «Slovanskega društva umetnosti in kulture» je — mecenas.

Dobro. O Mecenas, prijatelj cesarja Avgusta, kri kraljevske krvi, ti si ljubil umetnost in si podpiral pesnike! Na vse večne čase je tvoje ime dobilo pomen plemenitega podpornika umetnosti.

Čitam poljske varšavske časopise. Tu pišejo, da je branil tega obtožence mecenas «x», tam, da je na političnem shodu govoril mecenas «y». Na Poljskem namreč «mecenas» pomeni — a d v o k a t a.

Lep razvoj v pomenu besede, kaj ne?

No, predsednik varšavskega «Slovanskega društva umetnosti in kulture», g. Kurnatowski, je mecenas v enem in drugem pomenu besede. Ko je n. pr. v Varšavi pred kratkim predaval prof. Bidlo iz Prage, je povabil k sebi na čajanko zastopnike poljske, češke in jugoslovanske umetnosti in znanosti.

2. «Kavaler.»

Pridem v veliko hišo; front, oficina na desno in levo (to se pravi, več stopnic v eno in isto hišo), nad vsakimi stopnicami je pisano, do katerih stanovanj se po njih pride.

Čitam: št. 21, 22, 23 «Kavalerske sobe». Kaj bo to?

«Kavaler» pomeni na Poljskem neoženjenega človeka, samca. «Kavalerske sobe» so torej sobe za «sobane».

Tako sem postal evo tudi jaz na Poljskem — kavaler.

3. Mistična ura.

Profesor poljske literature na varšavski univerzi Ujejski me je povabil v svoj seminar. Ogromno je število njegovih slušateljev ozroma slušateljic.

Danes je v seminarju bilo na dnevnem redu vprašanje: «Ali je bil poljski pesnik Krasinski mistik ali ne?» Odgovor gospodične, ki je to temo primerno obdelala, se je glasil: «Ne!» In napisala je o tej njeni tezi kritiko druga slušateljica in debata se je vnela v čisto parlamentarni formi...

Vse samo tehtne razprave. Misticizem in religija, misticizem in poezija, misticizem in ekstaza. Vse to se je že obravnavalo. In končno se je še dodalo: Misticizem in ljubezen. To točko je pokrenila Židinja (Mistični Bog ji je dal oči) in je dodala še problem o mističnem jabolku v paradižu... In mistika je dišala v sobi.

Občudoval sem filozofsko izobraženost Poljakinj.

Dr. Fr. I.

60-letnica «Slovaške Matice». Dne 4. avgusta je proslavila «Slovaška Matica» veličasten jubilej: 60-letnico svojega obstanka. «Slovaška Matica» je bila pred vojno najznamenitejša slovaška prosvetna ustanova, središče vsega kulturnega in literarnega prizadevanja in napredka slovaškega naroda. Osnovala se je dne 4. avgusta 1863. leta v Turčanskem Sv. Martinu po zaslugi 441 utemeljiteljev, 421 rednih in 112 podpornih članov. «Slovaška Matica» je znana po svojih letopisih, koledarjih in čitankah ter drugih knjigah. Kulturno delo «Slovaške Matice» je bilo tako uspešno, da je postalo opasno za raznorodovalne načrte Budimpešte, ki je leta 1868. Matični kulturni hram, njeno zgradbo izpremenila v vojašnico. Kljub temu so Slovaki dalje vztrajali pri svojih kulturnih prizadevanjih, vsled česar je vlada grofa Tisze leta 1875. konfiscirala Matici celokupno premoženje. Toda i to ni ubilo «Slovaške Matice»». Med svetovno vojno je bilo delo «Slovaške Matice» ustavljeno, a dne 1. januarja 1919. se je Matica zopet prerodila in letos je pred dobrimi desetimi dnevi praznovala 60-letnico svojega obstoja.

Slovaško gledališče v Bratislavi. Nova sezona slovaškega gledališča v Bratislavi začne dne 28. avgusta. Opero bo vodil znani komponist Oskar Nedbal, dramo pa režiser Josip Hurt. Za opernega dramaturga je imenovan češki komponist Jaromir Weinberger.

Bratislavsko slovaško narodno gledališče v Španiji. Iz Bratislave poročajo, da se dirigent Oskar Nedbal s svojim ansamblom poda v Španijo, kjer se pod njegovim vodstvom uprizorita češki operi «Prodana nevesta» in «Rusalka».

Kulturni pregled

Nove skladbe

Odkar so začetkom vojne utihnili za napredek in nagel razvoj slovenske glasbe prezaslužni Novi Akordi, je nastala v rednem izdajanju novih skladb občutna vrzel. Še edini stalni založnik Glasbena Matica zaradi izrednih razmer ni glasbenih publikacij izdajala redno vsako leto. V vrsto založništev je po prevratu stopilo podjetno pevsko društvo «Ljubljanski Zvon», skladbe je dalje začela izdajati Zvezna knjigarna, dočim je posvečala Jugoslovanska knjigarna svoje izdaje skoro pretežno cerkveni glasbi. Pa vseeno opažamo v izdaji skladb velik zastoj. Največ naših muzikalij je doseda tiskalo tiskarniško podjetje Waldheim-Eberle na Dunaju. Stroški za te izdaje naraščajo dan za dnem, odjemalcev je razmeroma malo in še ti kupujejo raje lahke pesmice za zbor kot skladbe večje umetniške vrednosti. Založništva zato nimajo poguma investirati kapital v založbo slovenskih muzikalij. Male izdaje (pesmarice) lahko tiskajo Zvezna tiskarna, Učiteljska in Jugoslovanska tiskarna, večja dela (zbirke solospevov, kantata itd.) je pač treba pošiljati v delo v inozemstvo.

Člani Glasbene Matice so prejeli kot letošnji društveni dar dvoje publikacij. Slovenske narodne pesmi iz Benečije, katere je nabral in priredil Rihard Orel ter tri moške zbore skladatelja Josipa Pavčiča.

Zbirko beneških narodnih pesmi bo prej pozdravil znanstvenik kot glasbenik, ker je večina pesmi podobna našim ali morda iz naših krajev zanešena v Benečijo. Določiti bi bilo težko, katero pesmi so pristno beneško-slovenske. Št. 10 «Za bielim gradom» pojo na Notranjskem z besedilom «Sem šou, sem šou k svoji ljubci vas»,« «Mi Slovenci vinca ne prodamo» je stara kranjska zdravica, «Mam' žago in mlin» je Bajuk zasledil v Idriji na besedilo «Oh, žena me krega, ker sem se napiu», «Pride na sried vasi» je varijanta narodne «N'coj je pa lep večer», «Jutre bo v Cejovci trh» tudi znana «Jutri bo v Celovcu s'menj», «Vse veselo, kar živi» pojo tudi na Štajerskem, «Al' sta ga videli» je Adamič napisal v Beli Krajini, «Grom grumi inuj se bliska» se poje povsod po Kranjskem: «Po gorah grmi in se bliska». Originalne so rezijanske pesmi, ki pa v zbirki niso harmonizirane. Precej pesmi je italijanskega izvora, ki se očitno pozna n. pr. št. 21. «To jutro za te videt» ali št. 27 «Ti si hčerica te ljubezni» ali pa št. 31 «Te pozdravljam jubca moja». Harmonizacija pesmi je preprosta, štiriglasna, po Žirovnikovem ali Bajukovem načinu; narod poje v resnici troglasno tako kot so harmonizirane št. 20, 21, 59 in 63. Nabiralec in harmonizator Rihard Orel zasluži za svoj trud pohvalo, čeprav teh pesmi ne bodo uvrščali v koncertne vzporede. Otel jih je pozabnosti. — Josip Pavčič je priljubljen skladatelj samospevov. Naši solisti in solistinje jih jako radi prepevajo, ker so melodijozni in pevni. Zborov ni napisal mnogo. Kali teh treh, katere je izdala pravkar Glasbena Matica sv pognale iz narodne pesmi. Že začetek prvega zbora nas spomni na narodno «Adijo, pa zdrava ostani», za refren «Stoji, stoji Ljubljanca» je nalašč porabil narodno pesem, prav tako je konec drugega zbora «Nocoj je pa lep večer» ubran na narodno struno. Vse tri pesmi so melodijozne, blagoglasne, odete v zmerne moderne harmonije, za izvajanje razmeroma lahke in bodo zato pevskim zborom dobrodošle.

Nadaljna novost na glasbenem trgu je E. Adamičevih 5 ženskih dvospevov s spremljevanjem klavirja, katere je založilo pevsko društvo «Ljubljanski Zvon». Prva izdaja ženskih dvospevov v naši glasbeni literaturi! Bila je v resnici potrebna, ker ženski zbori, razen Lajovičevih dvospevov priobčenih v «Novih Akordih» niso imeli za svoje koncertne nastope primernih skladb. Temu pomanjkanju je pomagal Adamič in je napisal pet ženskih dvospevov na besedila Cvetka Golarja «Iz bosanskega perivoja». Kot so besedila rožna in dehteča, taka je tudi Adamičeva uglasbitev, oplojena s slovanskimi glasbenimi semeni. Pesmi so po glasbeni strani melodijozne, živahne, kanonično pretkane, v harmonijah pestre in kažejo neizčrpljivo Adamičevo invencijo. Toplo jih priporočamo v izvajanju pevkam solistkam in ženskim zborom po društvih, ki imajo na razpolago klavir in igralca. Najboljše bi bilo na koncertih izvajati vseh pet dvospevov zaporedoma. Med točkami moškega in mešanega zbora bodo te lepe pesmi osvežile vzpored.

Dvoje glasbenih izdaj nam je dalje došlo iz Julijske Krajine. Po zaslugi agilnega tržaškega glasbenika in pevovodje zbora Zveze učiteljskih društev v Trstu g. Srečko Kumarja je založila Umetniška založba mešani zbor Marija Kogoja. «Nageljni poljski» in mešani zbor s spremljevanjem klavirja Stanka Premrla «Naša pesem». Marij Kogoj kot skladatelj ubira drzno pot najekstremnejše moderne smeri v naši glasbi in sledi vzorom svojega učitelja Schönberga. V svojih navidez silno zamotanih skladbah išče odekvaten izraz čustva v glasbi in hoče ne samo pesmi, marveč vsaki pesniškovi besedi najti primeren glasbeni izraz ter vzbuditi v poslušalcu enako občutje. Mešani zbor «Nageljni poljski» je zanimiv po samostojni poljavi glasov in po žarskih harmonijah. Prvi in zadnji del sta vsekakor boljša, nežna in mehka (končujoča s kvartsekstakordom) kot srednji del. Skladba bo nudila že izurjenim zborom dosti truda, ker je za izvajanje težka. Morda se je kateri vseeno loti?

Drugi dar tržaške «Umetniške založbe» Premrlova «Naša pesem» je hvaležna skladba, nekoliko slovesnega značaja, porabna za začetek ali konec slavnostnih koncertov. Vkljub svojih preprostosti utripa v njej nov način glasbenega izražanja, pa več razuma kot srca. Premrl se ne uveljavlja le kot skladatelj cerkvenih glasbenih del, marveč deluje uspešno tudi na posvetnem glasbenem polju in kar je največ vredno, komponira daljše, večje skladbe, katerih ima naša glasbena literatura itak malo. — Tržaško «Umetniško založba» z izdajo skladb vrši važno kulturno misijo v Julijski Krajini. Želimo ji mnogo uspehov! Zakaj je Glasbena Matica ukinila izdajo skladb, nam ni znano.

—a.

Po smrti slavista Jagića. Kaj in koliko je Vatroslav Jagić pomenil kulturnemu svetu izven mej naše domovine, dokazuje inozemski tisk, ki je našel ob smrti Vatroslava Jagića za znamenitega pokojnika jako tople besede. Zelo obširno so se Jagića spomnili češki listi: «Narodni Listy», «Narodni Politika», «Československa republika» in drugi. Od dunajskih listov je Jagiću posvetila največ pozornosti «Neue Freie Presse» med tem ko so reichovski nemški listi zaradi notranjih neprilik v Nemčiji Jagićevo smrt po večini le registrirali.

Nova prevoda iz ruske dramatske literature. Novinar Božidar Borko v Mariboru, je prevedel iz ruščine dramo Leonida Andrejeva: «K zvezdam» in igrokaz Ilije Sirgučeva: «Jesenske gosli». Rokopisa sta izročena mariborskemu gledališču, ki bo obe drami še tekom prihodnje sezone uprizorilo.

Osiješko gledališče otvori svojo sezono dne 1. septembra. Repertoar za predstoječo sezono je silno pester in dobro izbran. Poleg drugih slovanskih avtorjev so na sporedu domači pisci: Vojnović, Kosor, Kulundžić, Kostić, Bojić, Nušić, Finžgar. V operi napovedujejo Osiječani Janačka, Rimskij-Korzakova, Offenbacha, D'Alberta, Mozarta, Saint-Saensa ter Sijepcov-Bašenova.

R. U. R. v Holandiji in Madžarski. Brata Čapek prodirata vedno globlje med svetovno gledališko publiko. Njun komad R. U. R. se je nedavno dajal v Budimpešti ter se sedaj pripravlja za uprizoritev tudi v inozemskem Rotterdamu. Madžari so bili za Čapkovo delo jako navdušeni ter so zahtevali, da se uprizorijo tudi drugi igrokazi odličnih češkh avtorjev.

Sokolstvo

Ob obletnici I. jugoslov. vsesokolskega zleta

Živo so nam v spominu impozantni dnevi, ki jih je doživelo Sokolstvo lansko leto osorej v Ljubljani. Naraščajski dan, dan dijaštva in vojaštva in potem zaporedni dnevi mednarodnih tekem in nastopi članstva, vse to je tvorilo celoto naše prve jugoslovenske olimpijade, ki je bila dovršena tako dostojno in veličastno, da nam veselja zaigra srce ob spominu nanjo. Kakšni občutki navdajajo danes, po preteku enega leta, one brate in sestre, ki so z gigantskim delom izvršili vse priprave, vodili javne nastope, skrbeli za stanovanje, hrano in drugo, dovršili ogromno podrobnega dela, ki je bilo na zunaj brez efekta in vidnega uspeha, toda neobhodno potrebno in v velikem aparatu celokupnosti šele uspešno. Vse to je bilo dovršeno po geslu: «Ne koristi, ne slave», brez osebne koristi, brez osebne slave», brez osebne koristi in slavo svojemu nedinjenemu narodu, ki naj žanje uspehe posameznikov za povzdigo in srečo celokupnosti, zakaj tako velevajo sokolske zapovedi. Zadovoljstvo, ono notranje zadovoljstvo, ki ga občuti človek po uspešno dokončanem delu, navdaja danes vse one sokolske delavce, in to tembolj, ker je bilo to ogromno delo uspešno končano brez lastne sebičnosti. Čast in priznanje takim delavcem, četudi jo ne zahtevajo in ne želijo.

Toda ne gre za to, da bi ob zletni obletnici delili čast in priznanje sokolskim delavcem, četudi je ne zahtevajo in ne je to nepotrebno. Večjega pomena bo, ako premotrimo, je-li so veliki napori in nesebično delo imeli zaželjeni uspeh, je-li bilanca zleta aktivna? Ali ni bilo ono navdušenje impozantnih čet, ki so korakale lansko leto po Ljubljani, samo hipno, ali so sokolske množice širom naše domovine znale izrabiti in izkoristiti one nauke, ki so jih dobile na zletu — to je

Pri kraljici Mariji

Suvobor! «Najlepši, najmilejši kot Jugoslavije» ga baje imenuje kraljica Marija, velika prijateljica narave. In kralj Aleksander je daroval ta «najlepši, najmilejši kot» svoji življenski družici.

Ko nas je nedavno vozil velik, modern parnik z električnim pogonom mimo neštevilnih vil, gradičev, kopališč po Staremberškem jezeru tri ure naokrog, ko so švigali mimo nas na eni strani zeleni grički, a na drugi stotere jadrnice, ko so se vzpenjali nad nami sivokrili otožni galebi in se je bočilo v višavah safirno sinje nebo, ko sem se pozneje peljala mimo mogočnega Chiemskega jezera, tedaj sem si dejala: «Eh, Slovenci si preveč domišljamo na svoj Bled in Bohinj. To je že lokalni patriotizem. Tudi drugod je svet divoten.»

Toda pogled z verande Suvobora na mirno jezersko gladino na njej otoček s cerkvico, ves obrasel z bujnim zelenjem, na okrog čolni, ki puščajo za soboj srebrne sledove, je omajal v meni prvotno prepričanje.

In naslednjega zgodnjega dne mi je pogled z okna vile «Zlatorog» v jedva budeče se jutro, tja na grad Suvobor, snivajoč v blaženem miru, na sivkasto modro jezero, na tajinstvene sence gričev, Babjega zoba in gorskih velikanov sklepal roke v čudno pobožnost, da sem prevzeta vzkliknila: Zares, najlepše si med lepimi! — Blejsko jezero je «kinč nebeški». Mogočno ozadje gora in mehka ljubeznivost zelenih homov, lične vile sredi cvetočih vrtov in parkov mu dajejo prednost pred vsemi drugimi, morda večjimi, kulturnejšimi, monumentalnejšimi pokrajinami in jezeri.

Predlanski, lanski in letošnji Bled! Ej, to vam je precejšnja razlika. Pred nekaj leti še skromno pribežališče tudi onih skromnežev, ki iščejo po resnem, napornem duševnem delu miru in oddiha, je danes Bled modno letovišče z muzikami na vseh koncih in krajih, z bari, koncerti in plesi, s polno, sedaj že zaprto igralnico in s — prazno umetniško razstavo.

Danes se zbirajo na Bledu kronane glave, ministri, poslaniki, najuglednejši finančniki in industrijalci. Prav kakor v časih naše sužnjosti v Lovrani ali Ischlu.

Razume se, da v tem modnem letovišču tudi ne sme manjkati damic iz polsveta kakor slama rumenih las, karminastih ustnic, kakor z apnom pobeljenih lic in z ogljem podčrtanih oči. Sama umetnost, ki pa menda najde več gledalcev nego «Vesna».

Pozvane smo bile, da poročamo kraljici o našem delu za institucijo, ki nosi njeno ime, za «Dečji in materinski dom» v Ljubljani. In tako evo nas pri naši mladi kraljici. Sprejela nas je v veliki sobi z verando na jezero.

Garnitura in veliki klubovi stoli so prevlečeni z živozelenim solidnim blagom, nekaka pisalna miza s knjigami in precej velikim porcelanastim prašičkom, — nekaj miz in mizic, omarica, vse iz rumenkasto rdečega poliranega lesa.

Preprosto in brez vsakršnega ceremonijela je stopila kraljica v spremstvu dvornih dam, ge. Hrističeve in ge. Djundjerske med nas petero zastopnic «Dečjega in materinskega doma». Ljubeznivo nam je segla v roke in nas povabila, da sedemo» pri čemer je ponudila predsednici «Dečjega doma», gosp. Franji Tavčarjevi sedež ob svoji desnici. Z zanimanjem je zasledovala pripovedovanje o postanku, pomenu in namenu «Dečjega doma» ter o naših bodočih ciljih. Stavila je vmes vprašanja ter obžalovala, da si letos Doma ne more ogledati, a obetala, da prihodnje leto gotovo pride. Končno nam je za «Dečji dom» poklonila svojo sliko z lastnoročnim podpisom «Marija» ter nakazala iz svoje zasebne blagajne 50.000 Din prispevka.

Avdijenca je trajala kake pol ure. Potem se je kraljica zopet od vseh poslovila in odšla. Hotele smo se umakniti. Dvorni poslužitelji pa so pripeljali skloponо mizo s srebrnim samovarjem, posodjem, pecivom, surovim maslom, medom in suhorjem. Dvorni dami sta nam postregli s čajem in zakuski, z limonado in sladoledom. Neprisiljeno smo kramljale in gledale preko verande na jezero. In vmes se je neprestano oglašalo pozvanjanje v cerkvici bleiskega otoka, ki zlasti ob nedeljah od ranega jutra do poznega večera skoraj ne preneha.

Zvečer je priredil odbor na Bledu bivajočih srbskih in slovenskih gospa m gospodičen pod pokroviteljstvom kraljice koncert na katerem so peli oz. recitirali ter želi pohvalo in priznanje članі zagrebške in beograjske opere in drame: Jos. Križaj, Evg. Marijašec, Ksenija Rogovska, Al. Veselovsky in Lidija Mansvétova. Odlikovala sta se zlasti gg. Križaj in Veselovsky.

Koncertu so prisostvovali kraljica Marija, kralj Aleksander, rumunski kralj Ferdinand, princ Arzen ter dvorjanstvo. Od mnogoštevilne množice burno aklamirani in ob sviranju narodnih himen so prišli v dvorano Zdravilliškega doma. Dvorana je bila okusno okrašena s slovenskimi naglji in cvetočimi oleandri. Kraljici je blejski damski odbor poklonil šopek belih rož.

Vsa prireditev, ki se je vršila po inicijativi in pod vodstvom dvorne dame, ge. Danice Hrističeve, je dosegla v vsakem oziru najlepši uspeh. Gotovo ne bi ga, ali vsaj v toliki meri ne, ako bi se ne zavzela zanjo tako naklonjena pokroviteljica «Dečjega in materinskega doma».

Vsi Vi, ki imate vest in srce, pa sledite vzgledu naše mlade kraljice in nas podpirajte!

Minka Govekarjeva.

Indijske smešnice

Prvo ime na seznamu norcev.

Nekoč pride h kralju več trgovcev in mu ponudi v nakup konje. Kralju so konji zelo ugajali; kupi jih in da trgovcem lak (100.000 rupij) preko kupne cene z naročilom, naj mu še priženo konj iz svoje domovine. Nato so se trgovci poslovili in odšli.

Neki dan je bil kralj dobre volje in «v rožicah», pa pravi v tem stanju svojemu kanclerju: «Napiši mi venda: že seznam vseh norcev!»

Kancler je najponižneje odgovoril: «Sem ga že napisal, in prvo ime na njem je ime Vašega Veličanstva.»

«Zakaj?» je vprašalo Njegovo Veličanstvo.

Kancler je odgovoril:

«Lak, ki ste ga dali trgovcem brez svedokov in ne da bi oni povedali, kje bivajo, da priženo še druge konje, je dokaz za norost.»

Kralj vpraša: «In ako trgovci vendar-le priženo konje?»

Tedaj pravi kancler: «Ako jih priženo, prečrtam ime Vašega Veličanstva v seznamu in postavim na njegovo mesto trgovce.»

Aleksandrova nemoč.

Kralja Aleksandra, gospodarja obeh koncev sveta, iztoka in zapada, je nekoč vodila pot mimo blaznеža. Krali

bil namreč pravi namen zleta — v prid svoji organizaciji? Ti uspehi niso bili vidni ob zletu samem, pokažejo se šele po krajši ali daljši dobi, ako pregledamo delovanje in napredek posameznih delov sokolske organizacije. Po preteku enega leta se uspehi že morajo pojaviti, napredek organizacije mora biti v tem času že viden. Najboljšo priliko za presojo napredka so nudili župni zleti posameznih žup, ki so jih do danes že po večini vse župe obdržale. Zato lahko konštatiramo, da je porast članstva tako glede števila kakor tudi glede telnične kvalitete razveseljiv. Ako bi ne bilo drugega uspeha, zadostoval bi tudi ta. Toda tudi po disciplini in idejni izobrazbi čutimo napredovanje. In lepo število novih sokolskih domov, ki so se otvorili baš v neposredni preteklosti, ali ne kažejo mogočen plus v našem sokolskem napredku, četudi ne smemo vseh prištevati med uspehe vsesokolskega zleta. Preko vsega pa je razveseljiv napredek pri sokolski mladini, in sicer v prvi vrsti pri moškem naraščaju. Tekme in nastopi moškega naraščaja na letošnjih župnih zletih kažejo tak korak naprej, da nas ni strah pred bodočnostjo.

Mogoče ne bo odveč, ako se ob obletnici prvega vsesokolskega zleta spomnimo raznih kritik, ki so bile objavljene o zletu in o Sokolstvu. Nepristranski opazovalci, domači in tuji — zlasti pa zadnji — so pisali o vsem popolnoma pravilno in v svojih kritikah hvalili in grajali po zasluženju. Prav tako. Nekateri so stavili sokolsko organizacijo — jugoslovensko in češko — kot vzor svojim telovadnim organizacijam in niso mogli prehvaliti sokolske discipline. Toda taka hvala našega Sokolstva ne bo prevzela, ker se povsem jasno zaveda, da še ni vse tako, kakor bi moralo biti, in zato vedno izboljšuje svoje vrste. Poglejmo pa kritiko naših domačih nasprotnikov, ki v svojem opičjem posnemanju korakajo dosledno po stopinjah Sokolstva in poberejo vse, kar vidijo pri Sokolstvu, obenem pa neprenehoma grajajo in kritizirajo baš tako, kar si prilastijo od sokolske organizacije. Ako imenujemo tako postopanje otročje, ga menda nismo označili še z najpravilnejšim izrazom. Ne da bi se spuščali v kakršnokoli polemiko s temi ljudmi, s ponosom konštatiramo, da nismo v sokolskem tisku zasledili napadov na Orlovstvo, medtem ko se v orlovskem tisku nepretrgoma pojavljajo sumničenja in zbadanja na Sokolstvo. In ko ni najti včasih drugih pregreh, predbacivajo Sokolstvu državno podporo, medtem ko tomaževko molče, koliko so dobili podpore od pokrajinske uprave za udeležbo na orlovskem zletu v Bosno. Zares sokolsko je postopanje v tem pogledu od strani Sokolstva, ki ignorira v svojem tisku vse napade svojega nasprotnika in s pozitivnim delom v svojih vrstah koraka preko nizkotnega izzivača. Podobno je bilo pisarenje hrvatskih sokolskih separatistov v Zagrebu o sokolskem zletu. Tudi preko teh je šlo jugoslovensko Sokolstvo na svoje delo. Č.

Javna telovadba Sokolskega društva v Laškem, ki se je vršila dne 5. t. m. je nad vse povoljno uspela. Vabilu se je odzvalo zlasti mnogo bratov in sester iz Celja, Hrastnika, Št. Pavla, Trbovelj in Zalca, kateri so nam dopomogli do tako lepega moralničnega uspeha. Nastopilo je: članov 36, članic 62, ženskega naraščaja 48, moškega naraščaja 65, ženske dece 66, moške dece 68. Med nastopom je na prapor naraščaja Zagorje pripel trak naraščaj našega društva. Gmotni uspeh je zelo lep, zakar gre najlepša hvala vsem, ki so kaj podarili našemu društvu, kakor tudi vsem našim članom, ki so neumorno zbirali prispevke in ob priredit vi v šotorih stregli došlecem. Najlepša zahvala vsakemu, ki je tudi najmanj pripomogel k lepemu uspehu.

Jahaški nastop priredita Kolo jahačev sokolskega društva v Mariboru in artilerijska podoficirska šola v nedeljo dne 19. avgusta v Ljudskem vrtu v Mariboru. Spored je sledeči: Ob 15. uri zbirališče v vojašnici vojvode Mišića in povorka do Ljudskega vrta, kjer je na sportnem prostoru SŠK Maribor pričetek nastopa točno ob 16. uri s sledečim sporedom: 1. Proste vaje, izvajajo gojenci art. podof. šole, 2. Jahalna šola, izvajajo Sokoli, 3. borbne vaje s sabljo, izvajajo Sokoli, 4. proste vaje s puškami gojencev podof. šole, 5. skakanje čez zapreke in 6. četvorka, izvaja 16 Sokolov jahačev in 16 gojencev podof. šole. Vstopnina za člane sokolskih društev z znakom 5 Din, za nečlane 5 Din, sedeži 10 Din, otroci v spremstvu starišev so vstopnine prosti. Zvečer v Narodnem domu velika veselica s plesom.

Udeležencem sokolske slavnosti v Središču javljamo, da je južna železnica dovolila polovično vožnjo na progi Maribor — Čakovec. Bratje in sestre Mariborčani dobe tozadevne izkaznice pri Mariborski sokolski župi. Zdravo!

Gospodarstvo

Otvoritev „Industrijsko-obrtne izložbe" v Mariboru

Danes dne 15. avgusta ob 10. uri dopoldne se vrši svečana otvoritev «Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe» v Mariboru, koje pokroviteljstvo je prevzel Nj. Vel. kralj Aleksander I. Tretjič stopajo s tem pred javnost agilni naši obrtniki in industrijci, da pokažejo najširši javnosti plod svojega dela, napredek in razvoj naše domače industrije in obrti po preobratu v osvobojeni domovini. Zato zasluži mariborska razstava ne le pozornost lokalnih činiteljev, ampak najširše in splošne jugoslovenske javnosti. Glavni namen razstave je, seznaniti konzumenta z domačimi izdelki, da se na ta način pospeši in dvigne domača produkcija, obenem pa izpodbija tuja konkurenca in da se na gospodarskem polju osamosvojimo ter postanemo neodvisni od inozemstva. Že dosedanji dve razstavi, ki sta se vršili minula leta v Mariboru, sta jasno pokazali, da tvori Slovenija, zlasti njen severni del center obrti in industrije v Jugoslaviji. Industrijsko-obrtno vzorčna izložba v Mariboru pa ni omejena samo na obrtne in industrijske izdelke, temveč je posvečena tudi vsem ostalim panogam našega narodnega gospodarstva, predvsem vinogradništvu. Posebno zanimanje bo nedvomno vzbujala vrtnarska razstava, ki je že na lanski razstavi napravila obče pozornost. Ta oddelek bo zlasti na letošnji razstavi vzorno sistematično in strokovnjaško urejen. Velike važnosti za naše sadjarske kroge pa bo drevesnica, ki bo nazorno prikazala vzgojo sadnih drevesnih sadik, na katerih trpimo splošno pomanjkanje. Pestrost razstave bo povečala še umetniška razstava kluba «Grohar». Uverjeni smo, da bo našel vsak obiskovalec na razstavi obilo poučljivega in zanimivega.

Vsi obiskovalci Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru, ki se izkažejo s tozadevno legitimacijo, imajo na vseh progah železnice v naši državi pravico do polovične vožnje. Tozadevne legitimacije, glaseče se na ime, se dobe pri vseh denarnih zavodih in obrtnih društvih in zadrugah ter stanejo s vstopnino vred 20 Din. Naroče se lahko tudi pri upravi Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru, Cankarjeva ulica 5. Vsi zunanji obiskovalci dobe na željo nakazana stanovanja proti zmerni odškodnini, tako, da jim ni treba zato posebej skrbeti. Priporočljivo pa je pri korporativnih posetih prej o tem obvestiti upravo razstave.

Stanje hmeljskih nasadov

Žatec, ČSR., 10. avgusta 1923.

Pri ugodnem vremenu prihaja v škropljenih nasadih cvet v kobule; tu in tam se rastlina tudi šele pripravlja na cvet. Za popolno okobuljenje bilo bi temeljito premočenje zemlje nujno potrebno, kar pa pri stanovitnem vremenskem značaju ni pričakovati; kvečjemu, da se bo zemlja povodom nevihт nekoliko zmočila. Bolani in slabotni nasadi so se še bolj poslabšali in bodo brez pridelka. V mnogih nasadih se opazuje solnčni palež. Upanje na novo letino se je vobče poslabšalo in bo množina letošnjega pridelka znesla komaj eno tretjino lanskega. Z obiranjem bomo pričeli šele zadnji teden meseca avgusta in začetkom meseca septembra. Novi hmelj bo najboljše kakovosti. Mrčes je ves izginil. Z ozirom na vse to je razpoloženje na trgu zelo čvrsto, cene pa rastejo od ure do ure. Hmelj iz leta 1922. se plačuje do 2600, oni iz leta 1921. pa do 2000 Kč za 50 kg. Povpraševanje prekorača ponudbe. Savez hmelj. društev.

Tržna poročila

Zagrebški žitni trg (14. t. m.) Postavno baška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 340 — 350, koruza žolta 270 — 280, ječmen za pivovarne 280 — 300, za krmo 270 — 280, fižol pisani 425 — 500, beli 425 — 500; moka pšenična «0» 575 — 600, «2» 550 — 575, «4» 500 — 525, za krmo 200, otrobi drobni 145 — 155, debeli 200. Tendenca mirna, slaba.

Beograjska blagovna borza (14. t. m.) *Pšenica:* 78 — 79 kg, 2 — 3 odst., franko Beograd, ponudba 310, povpraševanje 305, zaključek 305. *Ječmen:* 63 kg, franko Beograd, promptno ponudba 280. *Oves:* rešetan, franko Beograd, ponudba 275; rešetan, franko Klenak, ponudba 265. *Slive:* za oktober, franko Klenak, ponudba 450, povpraševanje 420. — Na borzi je vladalo veliko zanimanje za pšenico, koje cene še vedno padajo. Tudi za slive je bil velik interes, a do sedaj je bilo še malo zaključkov.

DOBAVE IN PRODAJE.

Dobava ovsa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani 27. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 780 tisoč kg ovsa.

Dobava sena. Pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu, pri vojnem okrugu v Varaždinu in pri Komandi mesta v Čakovcu se bo vršila dne 23. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 600.000 kg prešanega sena letošnjega pridelka za garnizije Varaždin in Čakovec.

Prodaja stare vojaške opreme. Pri intendanturi Jadranske divizijske oblasti v Mostaru se bo vršila dne 28. avgusta t. l. javna dražba stare vojaške opreme (obleke itd.).

(Predmetni oglasi so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

— **Ekspoze novega poljedelskega ministra.** Minister Krsta Miletić je te dni sprejel novinarje in jim dal pojasnila o nekaterih važnih privrednih vprašanjih. Minister je naglašal, da posveča glavno pozornost izkoriščanju vodnih sil v Vojvodini. V ta namen je že odobril vodnim zadrugam posojilo v znesku 2 milijona dinarjev. Osobito pažnjo namerava posvečati tudi Macedoniji, katero je treba v poljedelskem pogledu na vsak način dvigniti. Podpreti je treba njeno živinorejo, vinogradarstvo in sadjerejo.

— **Vino na industrijsko-obrtni vzorčni izložbi v Mariboru.** Vinarski in sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru, naznanja vsem interesentom, da zaradi prepičle udeležbe ni mogel prirediti na mariborski industrijsko-obrtni vzorčni izložbi vinske razstave, kakor je nameraval. Da bo pa obiskovalcem izložbe vendar dana prilika se seznaniti s pristnimi produkti naših Slovenskih goric, je omislil vinarski odsek na razstavnem prostoru vinsko poskuševalnico, kjer se bodo prodajali vinski vzorci in cele steklenice direktno od producenta nabavljenih vin iz naslednjih vinskih okolišev: 1.) Ljutomersko-Ormoški. 2.) Radgonski. 3.) Ptujski. 4.) Haloški. 5.) Mariborski. 6.) Slovenjegoriški. 7.) Pohorski. 8.) Celjski in 9.) Šmarsko-Bizeljski. Dobile se bodo poskušnje starih in novih vin v majhnih kozarčkih proti majhni odškodnini. Pojasnila glede nakupa vina v manjših ali večjih množinah se bodo tudi dobila pri vodstvu vinske poskuševalnice na licu mesta. Nadalje bo na razstavnem prostoru tudi odsekova vinska točilnica, kjer se bodo točila stara in nova vina iz prej omenjenih vinskih okolišev odprto in v steklenicah (vinske specijalitete) po zmernih cenah. Tudi to vino je iz prve roke naravnost od producentov. V prijaznem lokalu in lepem senčnatem vrtu se bo gotovo rad pomudil vsak čestilec izborne vinske kapljice. Vinska poskuševalnica bo odprta le do 18. ure, vinska točilnica pa do 24. ure.

— **Amerika proučuje gospodarske razmere v Jugoslaviji.** United States Department of Agriculture proučuje poljedelske razmere v Evropi v svrho, da se na podlagi primerjevalnih podatkov more oceniti, koliko ameriških poljedelskih in živinorejskih produktov utegne svet potrebovati. Politične izpremembe v Evropi in razkosanje velepos stev pa povzročujejo precej težkoč raziskovalcem, ako jim je treba primerjati sedanje letine z onimi pred vojno. Statističarji in ekonomi poljedeljskega departmenta proučujejo sedaj poljedeljstvo posedinih dežel. Pregled o poljedeljstvu v Jugoslaviji, Češkoslovaški, Avstriji, Madžarski, Rumuniji in Bolgariji je že dovršen. Pregled o poljedeljstvu na Francoskem, Poljskem, Nemškem in v sredozemskih pokrajinah bo kmalu gotov. Podatke o poljedeljskih razmerah zbirajo in proučujejo zastopniki poljedeljskega departmenta, ki se sedaj nahajajo v Evropi ali, ki so se že povrnili iz Evrope, s sodelovanjem mednarodnega instituta za poljedeljstvo v Rimu.

— **Izvoz tobaka iz naše države.** Uprava državnih monopolov je naziranja, da nam bo mogoče letos izvoziti za 6 milijonov dinarjev tobaka.

— **Posredovanje podruži blago, kar pa** ni v interesu trgovca in ne konsumenta. Jugoslovanski trgovci ravno v tem oziru veliko grešijo in se poslužujejo za svoje dobave držav, ki prevzemajo samo nalogo posredovalca, katerim običajno ostaja največji dobiček. Zato proč s komodnostjo! Dobro solidno blago se dobi samo v Češkoslovaški, kjer se kupi lahko direktno od tovarnarja. Osobito VI. Praški vzorčni velesejem v dneh od 2. do 9. septembra 1923. bo nudil vse, kar moramo uvažati in to po solidnih cenah, ki so za Jugoslavijo nalašč izredno nizko kalkulirane. 4196

— **Madžarske reparacije.** Naša država je prejela od Madžarske na račun reparacij od 9. marca 1922. pa do danes: 7 žrebcev, 1496 konj, 1590 kobil, 130 bikov, 2500 krav, 2838 teličkov, 1000 jancev, 4950 ovc in 50 ovnov. Madžarska je z neznatnimi diferencami točno izvršila vsa naročila.

— **Obtok bankovcev na Madžarskem.** Obtok madžarskih novčanic je narastel za 40 milijard in znaša sedaj 365 milijard.

— **Poljska ne sprejme nemških mark.** Poljska deželna posojilnica je ustavila vsako transakcijo z nemško marko. Vsa njene podružnice so dobile ukaz, da ne smejo več kupovati nemških mark.

— **Nemški carinski nadavek** znaša od 15. do 17. avgusta 52,579.000 odst. v zlatu.

— **Industrijske razmere v Petrogradu.** Ruske časopisje poroča, da je danes v Petrogradu 6831 industrijskih podjetij, v katerih je zaposlenih 126.750 oseb.

— **Na zimski kmetijsko-gospodinjski šoli** v Repnjah (p. Vodice na Gorenjskem) se prične novo šolsko leto s 15. oktobrom tega leta. Šola traja 6 mesecev, od 15. oktobra t. l. do 15. aprila 1924. V zavod, ki je v rokah šolskih sester iz reda sv. Frančiška, se sprejme 12 gojenk z vso potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 400 dinarjev na mesec. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti najmanj 16 let stare, je vlagati do 15. septembra pri vodstvu kmetijsko-gospodinjske šole v Repnjah, p. Vodice, Gorenjsko.

Iz življenja in sveta

Prometni stolpi v Newyorku

Newyork je zelo ponosen na svoje nove prometne stolpe, vitke okusne bronaste kioske, ki se steklenimi očesi, menjajočimi pestre barvne signale, na križiščih največjih prometnih ulic regulirajo mravljično vrvenje avtomobilov, kočij, pasantov na motorjih, kolesih in valujoče množice pešcev. In nedavno se je dognala še nova uporabnost teh strogih mrtvih čuvajev: da namreč služijo kot izborne zagate avtomobilskih zločincev.

Čim se izvrši rop ali vlom, kakršnisi so v Newyorku na dnevnem redu, in lopovi pobegnejo na avtomobilu v upravi ameriškem tempu, izvesti policija kontrolnega okoliša takoj telefonično vse čuvaje prometnih stolpov. V hipu vržejo stolpi po ulicah široke pramene rdečega signala in promet je takoj v zastoju. Vrhu tega zazvenijo sirene, ki s svojim rezkim glasom razodenejo, da gre sled za zločinci. Lopovi v avtu so takoj v neprijetni zagati. Ako skušajo dirjati naprej, se fatalno izdajo, ker vsi ostali avtomobili, ki imajo čisto vest, stoje na miru. Ako pa ne pobegnejo, se z mrzlično naglico izvši preiskava po avtomobilih in usoda zločincev je kmalu zapečatena. Ta metoda je zadnje čase pokazala že dokaj uspehov in utegne po vsakodnevni izpopolnitvi v največji meri pripomoči k iztrebljevanju newyorškega organiziranega viomilstva.

Prometni (in sedaj tudi čuvalni) stolpi so institucija moža, ki smatra svojo življenjsko nalogo v tem, da najvzornejše zasnuje in izvede regulacijo velikomestnega prometa. To je newyorški policijski komisar dr. I. A. Harris, ki opravlja svojo funkcijo s popolnim žrtvovanjem svojih zmožnosti in mora zaenkrat na lastne stroške postavljati in vzdrževati svoje prometne stolpe. Fantazira o bodočih dneh ko bo na vsem svetu tekel promet po desni strani cest in ulic, ko se bodo vozovi, jezdeci, pasanti izogibali povsod v isti smeri, ker bo tako ugotovila mednarodna konvencija vseh držav. Če bi ne bilo naivno, bi vprašali: bogvedi, ali mister Harriss misli tudi na Ljubljano?

Japonska — država vzhajajočega solnca

Dočim se Evropa še zvija božjastnih krčih svetovne vojne, se na daljnem vzhodu krepko razvija velesila Japonska. Za to vzhodno državo se je Evropa začela zanimati šele pred tridesetimi leti, ko je bila izbruhnila kitajsko-japonska vojna, in pozneje, ko je Japonska v krvavih bojih premagala ogromno Rusijo.

V dobi svetovne vojne se je Japonska gospodarsko silno okrepčala, četudi je kot zaveznica bila indirektno zapletena v gigantsko svetovno borbo. Danes je japonska trgovina na Tihem oceanu tako razširjena, da je tamkaj začela izpodrivati Anglijo, in vse kaže, da ni več daleč čas, ko bo Japonska koncentrirala v svojih rokah vso trgovino vzhodne Azije. Brez primere je dejstvo, da si je ta vzhodno-azijska država v teku petdesetih let prisvojila evropsko kulturo ter jo prilagodila svojim razmeram. Ni to zgolj opičje posnemanje, kakor se marsikje misli, marveč globoko pojmovanje značaja kulture in njenih pridobitkov.

Japonska ima svojo prastaro kulturo (zlasti najstarejšo dramatsko umetnost), ki si jo je do danes znala ohraniti; od Evrope pa je sprejela moderno tehniko in moderna socijalna načela. To je bila za njo nujna potreba, da razširi svoje ozemlje, ker z ozirom na izredno množenje prebivalstva Japonske ni mogla več ostati omejena na svoje pretesno otočje. Japonska se je torej v prvi vrsti zaradi svoje neobhodno potrebne ekspanzivne politike morala oprijeti moderne evropske kulture, čuvajoč pri tem vendar še nadalje svojo prastaro nacijonalno kulturo. Tukaj prihajata v najožji stik vzhod in zapad.

Japonska kultura je v Evropi razmeroma malo znana. Največ podatkov o razvoju «države vzhajajočega solnca» najdemo v angleški literaturi, že zaradi tega, ker so se Japonci v prvi vrsti oprijeli anglosaške kulture. Prvi se je začel družiti z zlotim plemenom ponosni Albion, da se okoristi s trgovskimi stiki. To je tud vzrok, da stoji japonsko časopisje skoraj popolnoma pod vplivom angloameriškega tiska. Ne po vsebini, pač pa po obliki. Novinarstvo je na Japonskem staro komaj 60 let. Pa tudi to v začetku ni imelo značaja pravega novinarstva, ampak le primitivno obliko objavljanja sporočil. Prvi tak časopis je bil — ako se mora sploh tako imenovati — «Oranda fusetsu-sho» (Holandske vesti). To so bili ekscerpti holandskih časopisov v Bataviji na otoku Javi, ki so se dostavljali guvernerju v Nagasaki, ki jih je po potrebi predlagal japonskemu cesarskemu dvoru.

Prvi časopis v pravem pomenu besede so bile «Batavia News» leta 1861., ki so se na finem japonskem papirju tiskale

---

mu pravi: «Izprosi si od mene milosti!»

Mož odgovori: «Muho mi nagajajo. Zapovej jim, naj nehajo!»

Kralj reče: «Zahtevaj kaj drugega, kar bo v moji moči!»

Tu odvrne norec: «Česa pa naj te prosim, ako ti ni pokorna niti muha?»

Hvaležni Kasvinec.

Prebivalcu perzijskega mesta Kasvin je poginil osel. Tedaj je Kasvinec molil k Bogu in se mu zahvaljeval.

Neki mož mu pravi: «Ti si pa res čudno bitje! Izgubil si osla in hvališ zato Boga. Kakšen vzrok pa imaš, da se mu zahvaljuješ?»

Kasvinec mu odvrne: «To si nenamen! Bogu se zahvaljujem zato, da nisem takrat sedel na oslu. Ako bi se bilo to zgodilo, bi že tudi mene štiri dni ne bilo.

Želja grbca.

Grbca so vprašali: «Kaj bi ti bilo ljubše: da bi bil tvoj hrbet raven, ali da bi bili hrbti drugih ljudi tako skrivenčeni kot tvoj? Odgovoril je: «Želel bi, da bi imeli tudi drugi ljudje grbe; potem bi jih ne gledal s takimi očmi, kakor sedaj oni mene.»

Spomin.

Neki mož je bil prijatelj s skopuhom. Nekoč pravi stiskaču: «Sedaj moram odnotovati: dai mi svoi prstan. Nosil ga bom s seboj, in kadar ga bom videl, se te bom spominjal.»

Tedaj mu skopuh odgovori: «Ako se me hočeš spominjati, kar poglej na svoj prazni prst! Zakaj, gotovo boš mislil name, ako se spomniš, da si me prosil za prstan, in da ti ga jaz nisem dal.»

Zlagana ljubezen.

Po cesti je šla žena. Videl jo je moški in ji sledil. Žena ga vpraša: «Zakaj tečeš za menoj?» Moški ji odgovori: «Ker sem se vate zaljubil.» Tedaj mu pravi žena: «Kako se moreš vame zaljubiti? Moja sestra je lepša od mene; gre za menoj. Pojdi in zaljubi se vanjo!»

Tedaj se moški vrne, a najde le žensko, ki je bila grda. Razardi se in gre zopet k prvi ter ji pravi: «Zakaj si me nalagala?»

Žena pa mu reče: «Tudi ti nisi govoril resnice. Če si se v resnici zaljubil vame, zakaj si potem tekel k drugi?»

Tedaj se je mož sramoval.

Pisalni stroji, potrebščine

Mehanična delavnica

popravljalnica)

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 6/I.

L. BARAGA.

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „Jutro"!

Oskrbnik ali ekonom,

ki se razume na radicionalno vodstvo gospodarstv in je manjša gospodarstva oskrboval, eventualno učitelj kmetijske šole, in pozna razmere na Štajerskem, **se išče za graščino z 80 do 100 orali pri Celju.**

Stanovanje in deputat v naravi po dogovoru. Ponudbe z navedbo plače in dosedanjega službovanja naj se pošiljajo pod „Za-366" na **Publicitas, d. d.** oglasni zavod v Zagrebu, Gundulićeva ulica 11. 4200

Išče se

več družbenikov

s kapitalom od 50.000 do 150.000 dinarjev v svrho otvoritve veletrgovine v Ljubljani, ki bo jako dobičkanosna. Na razpolago istim stanovanja in popolna garancija.

Eventuelno se jako ugodno tudi proda

novo zgrajena stavba

pripravna za vsaki obrt, veletrgovino ali tovarno.

Cenjene ponudbe na upravništvo „Jutra" pod **„Ugodna prilika".** 4170

v angleškem in japonskem jeziku. Leta 1864. so začele izhajati na japonskih tleh, v Jokahami, «Shimbun-shi» (Novosti). Urejevali sta jih Kishida Ginko in John Hiko, dva Japonca, ki sta delj časa živela v Ameriki. A šele leta 1867., v dobi restavracije, ko se je Japonska definitivno pridružila evropski kulturi, je začelo časopisje vplivati na javno življenje. Časopisi te dobe, zlasti «Koko Shimbun» (Svet), so igrali veliko vlogo v boju med reakcijo in modernizmom. A urednike so zaradi napadov cesarskega dvora začeli preganjati in zapirati. «Koko Shimbun» je bil prepovedan.

Šele leta 1871. so začeli izhajati prvi časopisi v evropski obliki, tiskani s pomočjo inozemskih strojev. Na glasu so bile zlasti «Mainichi Shimbun» (Dnevne vesti). Uredniki so bili ne samo glasoviti novinarji, ampak tudi vplivni politiki. Leta 1875. je bilo na Japonskem že nad 100 dnevnikov, tednikov in mesečnikov.

Dočim so prvi časopisi bili pisani v klasičnem slogu, ki temelji na kitajskem jeziku, so kasnejši listi pisani večinoma v narečju. S tem so postali razumljivejši tudi širokim slojem prebivalstva. Leta 1881. se je časopisje udeleževalo velike politične borbe in so listi že pripadali raznim političnim strankam. Nastala je doba ostrih časopisnih polemik. V tej borbi je propadlo mnogo listov. Leta 1882. je bil ustanovljen nov list Yiji Shimpo» (Čas). Ustanovil in vodil ga je eden največjih japonskih reformistov Fukurava Yukichi. Temeljni principi lista so liberalni in moderni: individualna svoboda, svoboda rodbine in naroda. Razen politične vsebine so se v listu obdelovala vprašanja iz nacijonalne ekonomije, socialne politike ter vprašanje iz vseh področij znanosti in tehnike.

Kakor so listi, izhajajoči v Tokiju, imeli bolj literarno in politično obeležje, tako so oni v Osaki, najvažnejšem japonskem trgovskem središču, imeli komercijalni značaj. Najznamenitejši komercijalni list je «Osaka Osahi-Shimbun» (Vesti vzhajajočega solnca), list, ki ne šteđi ne truda, ne troškov, da si preskrbi točnih vesti iz vseh delov sveta. Najresnejši njegov tekmec je v Tokiju izhajajoči «Mainachi Dempo» (Dnevni brzojav). Dolgo je trajalo, da je japonski parlament odobril zakone, ki jamčijo svobodo tiska. Šele leta 1897. je parlament odobril zakon, po katerem se urednik sme aretirati in kaznovati le v slučaju razžaljenja veličanstva. Danes so japonski listi povsem evropskega značaja. Vseh je nad 1700.

Zanimivo je, da so japonski listi bili pred vojno zelo poceni, tako, da se je tudi siromak lahko naročil na list. Časopisje je vzled tega zelo razširjeno. Največjo dnevno naklado ima «Osaka Osahi Shimbun» — približno 150.000 izvodov. Ta mali pregled japonskega časopisja dokazuje, kako Japonska napreduje z orjaškimi koraki. Ni izključeno, da se ji kdaj izpolni drzna pretenzija: da v bodočnosti zavlada svetu.

Hohenzollerni v pregnanstvu

Ekscesar Viljem je po svojem prusaštvu postal tako popularen, da se še danes zanimajo ljudje za njegovo usodo. Detronirani suveren živi v Doornu na Holandskem ter je kljub svojim letom še dobro pri sebi. Duha je še vedno podjetnega in kdor pride z njim v stik, lahko spozna, da je propad nemškegu cesarstva šel mimo njega brez globokih posledic.

«Manchester Guardian» je o priliki devete obletnice svetovne vojne, ki je bila povečini Viljemovo delo, priobčil nekaj podatkov iz sedanje ekscesarjeve okolice. Viljem se drži v pregnanstvu zelo moško, nastopa jako dostojanstveno in še vedno upa, da pride dan, ko ga pruski junkerji vnovič posade na prestol. Njegovi razgovori so še vedno cesarski, t. j. visoki in milostni. Dvorna etiketa je ostala v Doornu precej pri starem; Viljem bi postal nesrečen, ako bi mu jo zabranili.

Kronprince je popolnoma drugačen. Na svoj visoki rod je skoro popolnoma pozabil. Zanima se samo za šport, bere romane angleške in ameriške provenijence in ureja svoje spomine, katerih je napisal za tri knjige. Zelo rad se druži z ribiči iz okolice Wieringena, katerim navadno odkupi ves lov. Jako rad prebije čas v družbi nekega učitelja, ki je po svojem prepričanju socijalist. Z njim razpravlja na dolgo in široko o republiki in monarhiji. Razgovori se običajno zaključijo — s čašo šampanjca.

Dočim drži Viljem na obleko prav mnogo, je kronprince tudi v tem oziru skromen. Obeduje najrajši golorok ali z zavihanimi srajčnimi rokavi. Kadar sloni na oknu, puši iz dolge pipe, na lov pa hodi v zeleni športni obleki in v spremstvu dveh zvestih lovskih psov.

Viljem je na Wieringenu pod strogim nadzorstvom. Grad Doorn je izoliran, obdan z jarki in preprežen z bodečo žico. Holandski žandarji stražijo po dnevi in ponoči svet pred Viljemom in Viljema pred svetom...

× **Banket samcev.** Te dni se je vršil v Londonu banket samcev, o katerem poroča tudi časopisje, dasi je na vabilih bila zajamčena absolutna tajnost sestanka. Toda spretno uho novinarja je znalo tudi za ta sestanek in poročilo je prišlo tudi v časopise. Banketu je predsedoval sir Robert Horne, ki je napil zdravico kralju, v znak, da se on nahaja nad vsemi «strankami», torej tudi nad pristaši in protivniki zakona. Zdravica je bila napita tudi prestolonasledniku, ki se nikakor ne more odločiti za ženitev, dasi je že trideset let star. Čeprav so bili na banketu navzoči samci in sovražniki ženitve, se je vendar mnogo razpravljalo tudi o nežnem spolu. Tako je predsednik Horne med drugim vzkliknil: «Pravilo, da moderna žena ne zaostaja mnogo za moškimi. Toda prosim vas, kdo je že videl, da bi mišnica bežala za miškom.» Neki udeleženec banketa pa je zaklical: «Živele žene — toda daleč od ženitve.»

× **5000 vedeževalk v Parizu.** Vojna psihoza je v Parizu znatno pomnožila število vedeževalk. Francoski listi naglašajo, da jih je tam okoli 5000. Število njihovih klijentov pa je naravno še mnogo večje. Da si vedeževalke s svojim prerokovanjem služijo obilo novca, priča zlasti dejstvo, da imajo posebne sluge, ki sprejemajo goste in jih vodijo v predsobe. Obiski pri vedeževalkah se vrše redno vsak dan med 10. in 16. uro. Svojim klijentom prerokujejo vedeževalke usodo po zrcalu, po pepelu, po kockah itd. Tudi po zvezdah in drugih prirodnih pojavah se ljudem označuje bodočnost. Vse te vedeževalke delajo jako oprezno in zelo taktno. Poleg prerokovanja pa igrajo tudi ulogo spovednika. Svojim klijentom dajejo pokoro in jim odpuščajo grehe. Tešijo žalostne in nesrečne in jim dajejo upanje v boljšo bodočnost. Posebno prijazne in uljudne so vedeževalke napram bogatinom, o katerih vedo, da ne štedijo z denarjem. Kakor se torej vidi, živijo pariške vedeževalke prav udobno in prijetno življenje.

Mali oglasi

stanje z državnim devkom za inserate vred do 20 besed Din 5·—, vsaka nadaljna beseda 50 par pak.— Plača se vedno naprej (lahko tudi v znamkah). Na vprašanje odgovarja uprava le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe

Izurjeno prodajalko

za trgovino s mešanim blagom na deželi rabim. Sprejmem jo boljšo moč. Ponudbe pod „Boljša moč" na upravo „Jutra". 7195

Inteligentnega kmetovalca

sprejmem, ki je absolviral 5 odlike kmetijsko šolo in je zmožen voditi samostojno 25 zrelov obsegajoče posestvo, iz njiv, travnikov in gozdov v Zg. Šiški ter je popolnoma vešč živinoreje, sadjereje in čebelarstva. Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta št. 46. 7787

Proda se:

ena garnitura popolnoma novih gumi koles za kočijo in popolnoma nova oprema za par konj. Naslov: Kavarna „Prešeren" v Ljubljani. 7602

Prefekt

za srednješolski internat Akademskega kolegija, Kolodvorska ulica 22, se sprejme. Prijave sprejema ravnateljstvo istotam. 7759

Absolventinja

trgovskega tečaja išče primerne službe v kaki pisarni. Ponudbe pod „Absolventinja" na upr. „Jutra". 7780

Trgovski pomočnik

galanterijske stroke, mlajša dobra moč, se sprejme. Ponudbe na „Slov. trgovsko društvo", Maribor. 7735

Kontoristinja

prvovrstna stenografinja, vajena vseh pisarniških poslov, želi spremeniti mesto. Ponudbe pod „Stenografinja" na upr. „Jutra". 7708

Uradnico

popolnoma zmožno samostojne korespondence v slovenščini, nemščini in italijanščini ter strojepisja in knjigovodstva, se sprejme. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ler". 7853

Strojnik

strojni ključavničar, samostojna moč s dobrimi izpričevali in 10letno prakso išče stalno mesto. Ponudbe pod „Strojnik" na Aloma Company, anonična družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 8. 7842

Skladiščnik

z par letno prakso, zmožen slovenskega in italijanskega jezika s prav dobrimi spričevali, išče primerne službe. — Ponudbe pod „Skladiščnik 1923" na upravo „Jutra". 7797

Učenca

boljših staršev, poštenega in pridnega fanta za takoj za pekovsko obrt. Alojz Soklič, pekarija, Kranj. 7873

Agilen potnik

dobro po celi Sloveniji, išče stalnega mesta pri prvovrstni tvrdki proti fiksni plači ali proviziji. Nastop po dogovoru. Ponudbe pod šifro „100" na upravništvo Jutra. 7805

Kot vajenec

v trgovino želim vstopiti v mestu ali na deželi. Star sem 20 let in že nekoliko izvežban. Pogoj: oskrba v hiši. — Ponudbe pod „Vajenec" na upravo „Jutra". 7897

Učenec

ki bi imel veselje do kleparske obrti, iz poštene hiše, se takoj sprejme pri Josipu Glinšek, kleparju v Laškem. 7911

I. strojekjučavničarja,

ki je tudi vešč šelecrostrugarstva, za popravljalno delavnico, išče za skorajšnji vstop papirnica za deželi. — Samci imajo prednost. Stanovanje s kurjavo in razsvetljavo je na razpolago. Pismene ponudbe z navedbo zahtev plače in časa vstopa, kakor tudi prepise spričeval o dosedanjem službovanju na upr. „Jutra" pod „Papirnica". 7890

10 pleskar. pomočnikov

sprejmem. Plača 25—40 K na uro. — Nastop takoj pri Bončinik, Savska cesta 15, Zagreb. 7904

Slovensko planinsko društvo

v Mariboru išče za „Mariborsko kočo" na Pohorju oskrbnika. Prednost imajo zakonci in taki, ki so že bili v sličnih podjetjih. Pismene prijave do 20. avgusta 1923 na naslov: Odbor SPD tvrdka Pinter in Lenard, Maribor. 7320

Deček, star 14 let

s 7 razredi ljudske šole, želi vstopiti kot vajenec v kako trgovino. Naslov pove upravništvo „Jutra". 7941

Kupim

Elegantno boo kupim.

Natančen opis in zadnjo ceno pod „Boa" na upr. „Jutra". 7876

Kletka za papagaja

se kupi. — Naslov: K. Vidmayer, trgovina pri Solncu. 7029

Glasovir

dobro ohranjen, kupi Akademski kolegij, Kolodvorska ulica 22. 7785

Prodam

Izvozničarji

sadja, deželnih pridelkov, trgovci grosisti, mizarji, več sto zabojev, raznih velikosti, solidno izdelanih, po ugodni ceni. Ponudbe pod „Zaboji" na upr. „Jutra". 7443

Kompletna oprava

za specerijsko trgovino poceni naprodaj. Ponudbe pod „Specerijska oprava" na upr. „Jutra". 7404

Orchestrion in dva biljarda

se prodata. Akademski kolegij, Kolodvorska ulica 22. 7782

Puch-motor

2 in pol HP. in pomožni motorji znamke „Cockerell", tričetrt HP., se po niski ceni prodajo. — Avto-Florjančič, Ljubljana. 6317

Prodam slivovko

100 litrov, prima, domačo, liter 120 K; jabolka in češplje v vagonskih množinah, kg 4 in 5 K. Naslov pove upr. „Jutra". 7538

Otroški vozički

več vrst, od 250 Din

Dvokolesa

novi modeli, s dobro pneumatiko, še od 1500 Din naprej.

Motorčki

najnovejši ameriš. tipa „Evans" in D. K. W. Oriente, Motorete.

Pneumatika

srednice s garancijo od 16 dinarjev, plašči od 65 dinarjev. — Preprodajalci in mehaniki znižane cene. — Sprejemnjo se vsa popravila, emajliranje in poniklanje. „Tribuna", F. B. L., tovarna dvokolesa in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta 4. 183

Parni kotel

sistem „Cornwall" 47 kvadratnih metrov kurilne površine, 7 atmosfer, jako dobro ohranjen, ima takoj za oddati od kolodvora Maribor tovarna bakra v Slov. Bistrici. 7683

Leseni deli mlina

za pet kamnov, hrastovo vodno kolo, palčno kolo in železna os z ležišči, zepelj, vitelj, železni, mrčnari; vešja množina sena, kg 6.50 K; bukovo ogle, 4.50 K, franko vagon Dolenjsko. Naslov pove upr. „Jutra". 7557

Trije Diesl-motorji

eden 70 in dva vsaki po 80 konjskih sil, se prodajo, kakor tudi večja količina rabljenih nosilk, ležišč, konzol in cel. Ivan Kern, Celovška cesta št. 91a, Ljubljana 7. 7846

Čist cvetlični med

dobre hranilo in zdravilo, razpošiljam od 4 kg naprej kg 30 Din. Posoda se računa po lastni ceni. I. Brodar, čebelar v Lescah 8, Krka pri Stični. 7825

Hrastovi hlodi

prodajo se za takojšnjo nabavo 200 kubičnih metrov, debelina od 35 do 60 cm, za poznejše se lahko dobavlja mesečno 100 kubičnih metrov. Ponudbe pod „Hrastovi hlodi" na Aloma Company, anonična družba, Ljubljana, Kongresni trg 2. 7703

Otročji vozliček

sportni, z strebo, se ceno proda. Poizve se Kolodvorska ulica, slaščičarna. 7788

Kompletno spalnico

v dobrem stanju, svetlo, s palho, kuhinjsko posodo (aluminijum) ter šivalni stroj in več drugih stvari prodam. Pogleda se lahko v Novi ulici, vogal hiše Žibertova ulica št. 194, šiška. 7858

Koncertna violina

fina, stara, se radi gmotnih razmer proda. Cena po dogovoru. Naslov v upravi Jutra pod „Violina". 7890

Postelja

kompletna (mehki les) se ceno proda. Naslov: Jamski trg 182, Vodmat. 7881

Otroški voziček

bel, visok, dobro ohranjen, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 7869

Razne note

za klavir, solo-petje, zborovno petje ter francosko čtivo naprodaj. — Oseje na Gradu, I. nadstropje, desno. 7867

Wertheimerica

naprodaj. Poizve se v upravi „Jutra". 7857

Predvojni gramofon

dobro ohranjen, se proda po zelo ugodni ceni. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Gramofon". 7942

PNEVMATIKO
VSEH ZNAMK ZA
AVTOMOBILE
IN KOLESA
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KREDITNE BANKE

Radi odpotovanja

se proda zelo ugodno popolnoma nova, še ne rabljena jedilnica iz palisander-lesa ter velika nova preproga. — Naslov pove upr. „Jutra". 7940

Stanovanja

Stanovanje

na deželi, blizu postaje na Dolenjskem, se odda. Soba se odda. Soba mesečno tisoč kron. Naslov pove uprava „Jutra". 7520

Zračno stanovanje

obstoječe iz sobe in kuhinje zamenjam takoj ali pozneje v Mariboru z Ljubljano. Naslov pove podr. „Jutra", Maribor. 7509

Nemeblovano sobo

event. tudi opremljeno išče miren zakonski par brez otrok v mestu. Cenj. ponudbe pod „1000-1928" na upravo „Jutra". 7401

Prazno sobo

v mestu, na Selu, v Mostah ali v Šiški išče uradnik. — Ponudbe pod „Prazna soba" na upr. „Jutra". 7699

Opremljeno sobo

za takoj ali s 1. septembrom išče bančna uradnica. Ponudbe pod „Soba 400" na upravo „Jutra". 7844

Mirna gospodična

išče opremljeno mesečno sobo v sredini mesta. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Uradnica". 7926

Čist svetlični med

dobro hranilo in zdravilo, razpošiljam od 4 kg naprej kg 30 Din. Posoda se računa po lastni ceni. I. Brodar, čebelar v Lescah 8, Krka pri Stični. 7825

Hrastovi hlodi

prodajo se za takojšnjo nabavo 200 kubičnih metrov, debelina od 35 do 60 cm, za poznejše se lahko dobavlja mesečno 100 kubičnih metrov. Ponudbe pod „Hrastovi hlodi" na Aloma Company, anonična družba, Ljubljana, Kongresni trg 2. 7703

Otročji voziček

sportni, z strebo, se ceno proda. Poizve se Kolodvorska ulica, slaščičarna. 7788

Kompletno spalnico

v dobrem stanju, svetlo, s palho, kuhinjsko posodo (aluminijum) ter šivalni stroj in več drugih stvari prodam. Pogleda se lahko v Novi ulici, vogal hiše Žibertova ulica št. 194, šiška. 7858

Koncertna violina

fina, stara, se radi gmotnih razmer proda. Cena po dogovoru. Naslov v upravi Jutra pod „Violina". 7890

Postelja

kompletna (mehki les) se ceno proda. Naslov: Jamski trg 182, Vodmat. 7881

Otroški voziček

bel, visok, dobro ohranjen, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 7869

Razne note

za klavir, solo-petje, zborovno petje ter francosko čtivo naprodaj. — Oseje na Gradu, I. nadstropje, desno. 7867

Wertheimerica

naprodaj. Poizve se v upravi „Jutra". 7857

Predvojni gramofon

dobro ohranjen, se proda po zelo ugodni ceni. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Gramofon". 7942

Nepremičnine

Posestva

gradišna, vile, hiše, šage, gostilne, tovarne, mlini, prodaja Realitetna pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 7493

Enonadstropno hišo

prodam poceni sredi Maribora s 6 obrtnimi lokali. Stanovanje in 1 do 2 obrtna lokala takoj prosta. Vprašati: podr. „Jutra", Maribor. 7171

Zamenjam

hišo s gostilno in trgovino v mešanim blagom, v lepem in prometnem kraju na deželi, za hišo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Brežicah ali Krškem. Naslov pri upravi „Jutra". 7759

Trgovska hiša v Gradcu

najbolja kupčijska cesta, prvovrstno mesto in sa vsako boljše trgovsko podjetje primerno, je na prodaj. Hiša je popolnoma nanovo renovirana, raspolaga z električno in plinsko napeljavo in krasnim vrtom. Zadnjih 10 let se nahaja istotam parfimerija in damski brivski salon ter se proda vse skupaj za 1 miljardo 600 miljonov avst. kron ali preračunjeno v tuji valuti. Dopise je pošiljati na naslov: Franc Ulaga, brivec, Litija, Slovenija. 7812

Žago

z dvema venecijanskima jarmoma na dva ali tri liste s krožno žago, vse na eno turbino, prodam. Zraven šage moderno novo hišo, velik travnik ca. 6 jobov, poleg katerega se dobi še lahko velika vodna moč na Savi, je tik državne ceste, 20 minut od postaje, eno uro od jugoslovansko-italijanske meje, bogata lesna okolica, lastna skladišča na postaji ca. 1 joh, 1200 kub. metrov smrekovega in macesnovega lesa. Posestvo se nahaja v Kranjski gori, na vpogled je vsaki dan. Pismene ponudbe s ceno je poslati na lastnika Ivan Justin, Ribno št. 39, pošta Bled 1. 7860

2 vogalni stavbišči

v lepi legi, sončno 3e vrtovi, po 1400 in 1800 kvadrat. metrov, se prodaja. Vprašati: Kokalj, Maribor, Gregorčičeva ulica 11. 7886

Gostilna naprodaj

Proda se hiša z gostilniško koncesijo in prenočevanjem tujcev v večjem trgu na deželi, blizu kolodvora. Stoji na prometnem kraju, na želo se tudi odda nekaj sem. Nastopiti je lahko takoj po dogovoru. Potrebni inventar se lahko odstopi. — Cena poslopja 500.000 Din. Vprašati je pismeno na upr. „Jutra" pod šifro „Gostilna". 7922

Posestvo

se proda ali pa da tudi v najem enemu, kateri plača 2 do 300.000 K. Več se poizve v gostilni Sutter, Konjice. Za odgovor se prosi znamko. 7072

Krasno posestvo

40 oralov arondirano, lepa lega ob državni cesti, pol ure od kolodvora, prostorne poslopja, električna napeljava, industrijski prostori, gostilna itd., bogat inventar, se proda ali da v zakup. Vprašati pod „Gotovina" na upr. „Jutra", Maribor. 7645

50.000 dinarjev

posodim proti vknjižbi na prvo mesto in dobavi vsej trisobnega stanovanja z vrtom, kjerkoli v Sloveniji. — Pisma s popisom pod „Dam da dam" na upravo „Jutra". 7587

Hiša

s lepim obsežnim vrtom, skoraj nova v najboljši mestni okolici, pripravna za trgovino ali drugo obrt (mesarijo, gostilno) se ceno proda. Stanovanje v dogledenem času na razpolago. Plačilni pogoji zelo ugodni. — Ponudbe pod „Kupim takoj" na upravo „Jutra". 7361

Lokali

Trgovino

z mešanim blagom oddam v najem na Dolenjskem, event. sprejmem družabnico, ki naj bi bila strokovna knjigovodkinja. Potreben kapital vsaj 50.000 dinarjev. Ponudbe pod „Solidna trgovina" na upravo „Jutra". 7789

Trgovino

z mešanim blagom se vzame v najem. Prednost imajo oni, ki bi imeli nekoliko posestva Ponudbe pod „V najem", na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 7840

Pekarijo

vzamem v najem, najrajše kje na deželi. Sem samski pek-pomočnik. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pekarna". 7889

Gostilničarji, pozor!

Za dobo treh let dam v najem dobro idočo gostilno na prometnem kraju v mestu Bakru za 40.000 Din za vsa tri leta. Gostilna obstoji iz 2 sob za goste, kuhinje, kleti ter 1 spalne sobe. Mesečno se stoči do 18 hl vina ter je koncesija tudi za žganje. Prijazne ponudbe poslati na poštni predal br. 9, Bakar. 7819

Zamenjam stanovanje

obstoječe iz 2 sob in kuhinje v sredini mesta z enakim ali večjim. Dam nagrado 20.000 K in plačam preselitvene stroške. Ponudbe pod „Dogovor" na upravo „Jutra". 7859

Zamenjam sobo

s posebnim vhodom v sredini mesta z enako, če mogoče s hrano. Ponudbe pod „Zamenjam sobo" na upr. „Jutra". 7892

Zakonski par

uradnik in uradnica brez otrok, celi dan odsotna, prosita usmiljena srca za eno prazno sobo v mestu ali v okolici za takoj, ker sta postavljena na cesto. Plača po dogovoru. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Prazna soba". 7871

Soba s posebn. vhodom

brez perila, se odda takoj zakonskema paru, eventualno s souporabo kuhinje. Naslov v upravi „Jutra". 7928

Iščem sobo

s kuhinjo. Plačam dobro. — Ponudbe poslati na upravo „Jutra" pod „Dama". 7932

Dopisovanje

Inteligentna Slovenka

mlada, simpatična, želi zanimive korespondence z izobraženim, duhovitim gospodom primerne starosti, v svrho pregnanjanja dolgočasa. Dopise, slovenske, srbohrvatske ali nemške je poslati na upravo „Jutra" pod „Kaj Te zanima"? 7931

Radi ženitve

išče znanja 35letni trgovski poslovodja z gospodične ali vdovo do 32 let. Prednost imajo posestnice zemljišča, trgovine, gostilne ali s primernim kapitalom. Diskrecija zagotovljena. Ponudbe pod „Milan 1889" na upravo „Jutra". 7597

Amerika

Katera slovenska gospodična, v starosti od 18 do 26 let, neomadeževane preteklosti, iz dobre družine, (na premoženje se ne gleda), bi rada dopisovala z inteligentnim ameriškim Slovencem, jako premožnim in s lepim nastavom. Za naslov se poizve v upr. „Jutra" pod znamko „Amerika". Oglasite naj se le resne naslede in v pismu priložite sliko. 7565

Prokurist banke

akademično izobražen, po sodbi drugih čedne zunanjosti, želi v svrho takojšnje poroke resnega znanja s 20 do 25letno elegantno, naobraženo in premožno damo. Prišanli bi se eventualno tudi v industrijo, veletrgovino ali veleposestvo. Ponudbe s sliko na upravo „Jutra" pod znamko „Blag značaj". 7817

Dopisovanja

šteli 41letni drž. vpokojenec z gospodično ali vdovo brez otrok, ki je samostojna in poseduje nekaj premoženja. Ponudbe pod „Jesen 81" na upravo „Jutra". 7883

Mladenič

21 let star, želi dopisovanja z gospodično od 17—20 let. — Ponudbe pod „Jolko" na upravo „Jutra". 7894

Gospodična

lepa, zdrava, krasno razvita, veselega blagega značaja, ki bi se rada omožila z enakim gospodom, naj se oglasi pod „Vsor" na upr. „Jutra". 7855

Zlatica!

Zlata moja Zlatica, lepo je bilo v nedeljo, lepše bo v sredo. Odgovorite, če želite nadaljnjega resnega prijateljstva. Marijančck. 7856

Učiteljica

v samotnem kraju, kjer nima prilike k poznanstvu, se želi v svrho ženitve spoznati z resnim starejšim gospodom, ne državnim uradnikom, ker zgubi potem polovico draginjske doklade, temveč s kakšnim privatnim podjetnikom s srednješolsko (ali akademsko) naobrazbo. Resne ponudbe pod „Pošten namen" na upravo „Jutra". 7894

Lesni trgovec

želi znanja z gospodično ali vdovo brez otrok v svrho ženitve. Ponudbe pod „Mirno življenje" na upravo „Jutra". 7915

Veleposestnik

30leten, s premoženjem približno 6 miljonov, poroči takoj izobraženo dekle z odgovarjajočo doto. Neanonimni dopisi pod „Popolnoma resno" na upr. „Jutra" v Mariboru. 7686

V veliki stiski

sem, obupana klišem na pomoč. Rešitelju vrnem z obrestmi, eventualno podarim svoje še mlado življenje. Le resne neanonimne ponudbe se prosi pod „Rešitelj 2500" na upravo „Jutra". 7937

Mlada nunca

išče meniha, kateri bi ji bil pripravljen krajšati čas samotarstva. Le resne ponudbe s sliko se prosi pod „Ne morem biti sama" na upravo „Jutra". 7938

Gospodična

želi znanja z značajnim gospodom, ki bi jo bil pripravljenja. Cenjene neanonimne ponudbe se prosi pod „Tihi večeri" na upravo „Jutra". 7939

Razno

Desetdnevni tečaj

za strojno umetno vezenje se vrši v Konjicah 20. avgusta 1923. Priporočam najnovejše šivalne stroje na obroke. — Pojasnila: Justi Tavčar, strokovna učiteljica, Celje, Gosposka ulica 25. 7545

Kompanjona

za novo tovarno v večjem mestu Slovenije, s kapitalom Din 500.000 se sprejme. Jako dobičkanosno, brezkonkurenčno podjetje. Lastno tovarniško poslopje z vsemi stroji dogotovljeno. Ponudbe pod „Nova tovarna", na Aloma Company, anonična družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 8. 7837

Vzorci volnenih klobukov

istočasno, so dospeli, kar zaporočam cenjenim odjemalcem in damam. Prevzema se v preoblikovanje in barvanje Cena novim zelo nizka. — Vljudno se priporoča J. Stemberger, Dunajska c. 9. 7906

Kino Vodmat

v Mladinskem domu na Kodeljevem. Torek 14. avgusta in sreda 15. avgusta: Sedma noč. Krasna drama iz velikomestnega športnega življenja. Začetek ob 8 in četrt zvečer. Predstave se vršijo na prostem. Sviral bo godba Mlad. doma. V četrtek nov spored. 7923

Pozor veletrgovci!

Trgovec, znan in vpeljan po celi Jugoslaviji, išče zastopstvo, kateregakoli predmeta. Potuje na lastni riziko, daje kavcijo. Ponudbe na naslov: Ivan Kozmar, Pakrac. 7821

Celjani

obiskujte brivnico Koštomaj. Kite, lasulje, mrežice, lasolin in brilantin kot lastni brezkonkurenčni izdelki so razstavljeni na mariborski razstavi. 7827

Licitacija avtomobila

znamke Puch se vrši v soboto 18. t. m. ob 14. uri na Glavnem trgu v Mariboru. 7901

Družabnika(co)

za še vpeljano trgovino na veliko v lastni hiši v prometnem mestu Slovenije išče samostojen trgovec. Potreben kapital 50.000 Din. Samostojna dama bi lahko prevzela gospodinjstvo in bi pomagala v trgovini. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Export". 7909

Kompanjon

ali kompanjonka se išče za drevesnico ali lesno trgovino, s primernim kapitalom. Ponudbe pod „Trgovec" na upravo „Jutra". 7916

Posojilo 25.000 Din

Katero blago srce bi mi posodilo 25.000 Din za začetek trgovine proti dobrim obrestim ali intabulaciji. Ponudbe pod „Blago srce" na upravo „Jutra". 7914

Blago srce

Kdo ima tako blago srce, da bi vzel 10letnega, zdravega in čvrstega nezakonskega dečka za svojega. Naslov pove uprava „Jutra". 7562

Lesno podjetje

s strojnim obratom išče posojilo do 25.000 Din proti dobrim obrestim in osiguranjem. Event. se sprejme družabnik s 100.000 Din za takojšnji vstop. Ponudbe pod „Lesno podjetje" na upravo „Jutra". 7878

Dijaki

nižjih razredov dobe popolno oskrbo. Naslov pove uprava „Jutra". Istotam se išče za dobro mesto za eno dijakinjo 7875

Sprejme se

k lesni industriji (mizarskem podjetju, parni žagi itd.) kot obratovodja, ozironia družabnika prvovrstne izkušeno moč treznega značaja. Potreben kapital za družabništvo 50.000 Din. Ponudbe pod „Takojšnji nastop" na upr. „Jutra". 7743

Sportne čepice

iz sukna in usnja, šivane klobuke ter hišne čevlje izdeluje Albin Jashec, Kranj, paviljon „L", št. 464, na ljubljanskem velikem sejmu. 7652

Naprodaj:

Več vil s prostimi stanovanji od Din 300.000 naprej.

Stanovanjske hiše v predmestju in v Ljubljani od Din 60.000·— in višje.

Na Štajerskem lepa stanovanjska hiša z vrtom za Din 25.000·—.

Trgovske hiše v mestu in na deželi v raznih cenah od Din 85.000·— do 1,000.000·—.

Več hiš z gostilno tudi s posestvom v Ljubljani in izven Ljubljane.

Kmečka posestva: 5, 8, 10, 15, 28, 40 oralov in večja od Din 35.000·— naprej.

Gozdna in vinogradna posestva na deželi in stavbene parcele v Ljubljani in okolici.

Več se izve v Realitetni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta št. 12.

Zakaj imajo «Jutrovi» «Mali oglasi» tak uspeh?

Zato, ker je «Jutro» najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Veliki inkvizitor

Ljubezenski roman iz najsramotnejše dobe človeške zgodovine.

«No, zdaj se ti zahvaljujem in ne pozabim nikdar tvoje previdnosti,» je dejal Arbues in gladil patra po rami. «Zlata si vreden in priporočim te Vatikanu.»

«Presrečen sem, vaša milost!»

«A kaj misliš: kdo bi bil v tej najnovejši zaroti?» je vprašal inkvizitor s plašnimi očmi.

«Tega ne vem . . . Treba bo pismo izročiti gubernatorju, da dožene, čegava je pisava . . . Svetoval bi vam pa, eminenca: da se pomiri meščanstvo, izpustite onih osmero dam iz samostana karmelitank, ona dva soproga iz ječ usmiljenja in tudi ostalih osem mož izpustite!»

«Tega ne morem kar tako. Opljuvali so me . . . kleveta se je razširila po vsem mestu in daleč po okolici . . . Ne, ne, naj se pokore!»

«Saj jih tudi ne izpustimo kar tako,» je pritrdil p. Jožef. «Dovolite, da jih obiščem jaz in jim predložim pismeno izjavo: vse, kar se je čenčalo v tej aferi, je podla izmišljotina in nizka kleveta. Gospod inkvizitor in gospodje so se na večerji vedli napram damam kot najpopolnejši kavalirji ter nimajo prizadete dame niti najmanjšega povoda, se v čemerkoli pritoževati. Gospodje soprogi pa dajejo vam in ostalim gospodom vse zadoščenje ter se zahvaljujejo za čast, s katero ste odlikovali njih soproge. Take izjave izročimo javnosti . . . afera bo s tem pokopana . . . meščanstvo pa se ne le pomiri, nego vam celo zapoje čast in slavo, klevetnike pa obsodi.»

«Dobro. Ti pa se s tem prikupiš damam in gospodom,» se je smejal inkvizitor. «Izvrstna misel! Ti si diplomat. Kar pojdi! Pri tej priliki pa še v mojem imenu ukaži, naj sennorito Dolores prestavijo v ječo kesanja. Naj se le umedi! V par dneh bo godna. Potem jo pozobljem.»

P. Jožef je takoj odšel. Zlobno se je spačilo njegovo angelsko lepo lice, ko je šepetal:

«Pa sem te zopet prevaral, lopov! Moje pismo je izvrstno učinkovalo. Zopet trepetaš za svoje življenje, a meni je zopet mogoče, prekrižati nekaj tvojih zločinov.»

Najprej je šel v opatijo karmelitank. Frančiška de Lerma ga je sprejela na svojem prestolu v družbi mladih nun in kandidatk.

«Pošilja me njegova vzoritost, gospod veliki inkvizitor,» se je klanjal opatki. «Prosim, da pozovete v to dvorano vseh onih osem dam naenkrat, ki so tu zaprte zaradi nesramnih klevet.»

«Ali jih odvedejo na torturo?» se je razveselila opatka.

«Da . . . ako pa prekličejo svoje kleveto, jih imam pravico takoj izpustiti domov.»

«Kako bi preklicale, ako se je res zgodilo? — Klara, pojdi ponje!» je ukazala opatka in pomignila nunam, naj se odstranijo.

Prišle so dame, suhe, prepadlih lic, zanemarjene in zapuščene v obleki in zunanjosti. Nekatere so se komaj držale na nogah. Pripravljene na najhujše so samo še ječale in ihtele. Jokati niso mogle več. Nekatere so čisto otopele, druge so drgetale kakor v brezkončnem strahu, tretje so tiho molile.

«Moje dame, zgodila se je pomota,» je dejal p. Jožef. «Vaša žalost in vaše tožbe so brez podlage, zakaj zgodilo se vam ni prav nič. Žmotile ste se . . . brez povoda ste se obtoževale . . . brez povoda ste užalostile in razburile svoje može . . . po krivici ste klevetale gospoda inkvizitorja in njegove goste. Zopet boste srečne žene in matere, spoštovane gospe in svobodne meščanke. Domov greste takoj sedajle, — samo še izjavo mi podpišete, da so vse nesreče krivi hudobni jeziki.»

Dame so strmele, si grizle ustnice, zrle v tla kakor bi sanjale in mislile le na dom — na otroke in može. Niti ena se ni upirala podpisati.

Pater Jožef je spravil izjavo in se poklonil:

«Pomnite, moje dame, da je modrost več kot lepota in da kdor molči, se stoterim odreže!»

Nato je odšel v jetniščnico sv. oficija. Moža, ki sta zaradi uporniih svojih žen tičala v ječi usmiljenja, sta ležala bolna na posteljah, bleda in posušena kakor dvoje mrličev. Brez besede sta podpisala izjavo, kakršno je hotel pater Jožef in se dala odpeljati domov.

Končno je dal Jožef pozvati iz ječ usmiljenja še osmerih nesrečnih soprogov. Govoril je z njimi brez prič:

«Ali se je kaj zgodilo vašim gospem ali ne, to ve le Bog v nebesih, kajti prič ni bilo nobenih. Morda so čestite dame resnično le sanjale . . . brez dvoma je, da so inkvizitorska vina silno močna, njegovi likerji pa naravnost opasni. Mogoče je, da so mitološke slike precej razbrzdanih in preobjestnih klasičnih motivov po stenah obednice vplivale na njih sanje ter jim vzbudile prizore, ki si le domišljajo o njih, da so jih doživele. Mogoče je, pravim, ker jaz na tisto večerjo nisem bil povabljen. Pod vtiskom strašnega pričakovanja se je razdražila njih fantazija, da je porodila halucinacije . . . Bodisi kakorkoli! Nespametno je bilo govoriti o vsem tem, kakor je bedasto zvoniti po toči. Zaradi žen in otrok verujte, kar je tudi za vas najčastneje, da so bile vse izpovedi žen in vse nastale govorice ter dolžitve brez podlage. Pokopljimo vso stvar, gospodje! Podpišite tole izjavo in — potem greste lahko domov, kjer vas že pričakujejo vaše žene, ki so tako izjavo podale brez ugovora!»

In možje so podpisali in se vsi srečni vrnili.

Življenje nad vse! Živelo življenje!

Potem je poiskal Doloro, Ko ga je ugledala, je skočila in mu začela poljubljati roko.

«Sam Bog vas je poslal sinoči!» je vzkliknila solzna. «Moj Bog, moj Bog, kako sem bedna!»

«Mir, mir, sennorita! Nič ne obupavajte, ker angel bedi vedno nad vami,» je tolažil pater. «Kako ste zašli v to pot? Mar ste izgubili glavo in ste se upali na ulico vzlic temu, da . . .»

«Dà, dà, sama sem kriva. Oh, med zidovjem tičati neprestano, tega nisem mogla več! Bala sem, da zblaznim. Samo za par hipov zreti na svobodno nebo, od blizu gledati drevje, grmovje, cvetje . . . slišati kramljati vesele otroke . . . uživati gibanje po mestnih ulicah . . . oh, samo tega sem si želela . . . Pri Juani se nisem smela geniti, niti skozi okno pomoleti glavo . . . brez dela, brez družbe, kakor v ječi. In moje skrbi! Kaj je z očetom? — Ali že prihajata Estevan in apostol? Kje sta? Saj bo prepozno! — Vsa zmedena sem ušla iz hiše. Oblečena kot manola, sem mislila, da me ne spozna nihče. Pod drevje tik vodnjaka na Esplanadi sem se vsedla in se oddihala: Svoboda! Končno svoboda!»

«Pa kje je bila donna Juana?» je vprašal dominikanec, poln sočutja z nesrečnico.

«Odšla je v cerkev. Zato mi je bilo v hiši opupno in samotno. Ko pa sem sedela v senci blizu vodnjaka, je prišel star velik cigan ostrih oči, z neštetimi brazgotinami, bos, ostudnih nog. Beračil je in tudi mene je prosil vbogajme. Ničesar nisem imela . . . ničesar mu nisem mogla dati. On pa se je čudil, me ostro ogledoval, majal z glavo in odšel. Četrt ure nato pa se je vrnil v družbi. Dva sta nosila nosilnico, dva sta jo spremljala — stari rjavi cigan pa jih je vodil. Delali so se, kakor da korakajo mimo vodnjaka. Toda hipoma so skočili grdi cigan in spremljevalca name. Še predno sem mogla zakričati, so mi zamašili usta, mi zvezali roke in noge ter me odnesli . . . Onesvestila sem se ter se zavedla šele v mraku na tej postelji.»

«Mandamiento vas je torej zasledil!» je vzkliknil Jožef. «Zaslužil je debelo mošnjo dublonov inkvizitorjevih. Že dolge mesece vas iščejo familiari in gardunijci, a končno vas je izteknil Mandamiento!» je dejal pater. «Po vaši krivdi, res; toda razumem vas. Celo zrel možak bi izgubil končno svojo razsodnost. Škoda le, da niste mogli strpeti vsaj še nekaj dni; potem bi vas vzela v zaščito tudi Ivan Avilski in don Estevan.»

«Kdaj prideta? Kaj sta dosegla?» je hlastno vpraševala.

«Ničesar še ne vem, toda pričakujem ju vsak dan, sennorita. Prosim vas vedno istega: mirujte in potrpite! Jaz bdim nad vami, kolikor morem. Toda ne pokvarite zopet sami, kar storimo za vas. Še danes vas prestavijo iz te lepe sobe v stolp. Tam ni podnevi ničesar, niti stola niti postelje. Samo ponoči dobite klop. Še težje vam bo ondi živeti. Toda — verujte mi! — le odondod vas rešim, ako je to sploh mogoče . . . Mislite na očeta in lažje vam bo prenašati vse. Ne izdajte sebe in mene . . . molčite, ne jokajte, nego mirno zaupajte, da se vam odpre ječa, predno se nadejate.»

«A kaj naj storim, ako me napade Arbues zopet in uporabi svojo železno silo?»

Pater je razmišljal, potem pa dejal:

«Tedaj dokažite, da ste energična hči junakova in potomka slavnih borcev! Uporabljajte svoje nohtove in pesti! Če pa vse nič ne pomaga — hm, težko mi je, a druge pomoči ni — potem ga sunite s vso močjo s kolenom ali čevljem naravnost pod želodec, čim nižje, tem bolje. Jamčim vam, da odleti v kot in se bo pobiral stokajoč in krotak s tal! Takega sunka ne prenese niti sam Herkul . . .»

Nato se je poslovil. Še isti večer je spala Dolores na goli klopi. Mirna je spala vso noč.

4242 **Razglas.** A 219/23

Na predlog dedičev se bo s sklepom okrajne sodnije Laško z dne 29. julija 1923. dovoljena

prostovoljna javna dražba

v zapuščino Mihe Majcena v Rimskih toplicah spadajočega posestva vlož. št. 132 kat. obč. Belo, vršila na licu mesta v Rimskih toplicah h. št. 36

dne 26. avgusta 1923. ob pol 3. uri popoldne.

Posestvo obstoji iz stavb. parc. št. 248 pritlična hiša št. 36 v Rimskih toplicah s površjem 86 m² in zemlj. parc. št. 1050/3 njiva, sedaj s sadnim drevjem zaraščen travnik s površjem 187 m² in št. 1050/2 gozd, sedaj pašnik s površjem 691 m².

Izklicna cena znaša 70.000 K in se pod to ceno posestvo ne proda. Vsak dražitelj mora pred pričetkom dražbe položiti kot vadij 10 % izklicne cene, toraj 7000 K v gotovini ali hranilni vlogi v roke sodnega komisarja.

Na posestvu vknjiženim upnikom ostanejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno pridržane.

Dražbo predlagajoči dediči si pridržijo pravico najvišji ponudek v 14 dneh sprejeti ali odkloniti.

Drugi dražbeni pogoji se morejo med navadnimi uradnimi urami vpogledati v pisarni sodnega komisarja.

Laško, dne 13. avgusta 1923.

August Drukar l. r., notar kot sodni komisar.

Stara vina

izborna, letnik 1921., in dobra nova, nudi v večji in manjši množini

IVAN VEHOVAR

kmetijska pri Rajhenburgu.

BRAČO — BRATA ČOPIČ MARIBOR SHS — TOVARNA BARVNIH TRAKOV IN INDIGO DABRIA

4192 **Zaloga in samoprodaja**

L. BARAGA,

Šelenburgova ulica 6/I.

LJUBLJANA.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja 115

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in raspečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Še samo razstavljalci, ampak tudi mal trgovci, ki se razstavijo, naj

V LASTNEM INTERESU

koostrajo v oficijelnem

SEJMSKEM KATALOGU

ki bode o priliki «Ljubljanskega velesejma v več tisoč izvodih. Jugoslovenskim in inozemskim trgovcem se služi ta katalog samo kot vodnik, ampak tudi kot najbolj zanesljiv adresar, ki ima trajno vrednost. Zato ne odlašajte in

NAROČITE TAKOJ

primeren oglas, osobito ker je prvi del že v tisku.

Naročila je nasloviti na

ALOMA COMPANY

d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

„Vesna"

Brata Pohlin in drug

tvornica

vlasnic, hovinastih gumbov, kljukic in pinčic za čevlje Ljubljana I, poštni predal 126,

sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik! Pri večjih naročilih popust. 130

4215 **Dr. Demšar**

ne ordinira

do 3. septembra.

Zahvala. 4239

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob bolezni in prerani smrti našega nepozabnega soproga, brata, svaka in strica, gospoda

Otona Ferlesa

izrekamo tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo za častno spremstvo na zadnji poti.

Vsi ti mnogobrojni dokazi odkritosrčnega sočutja nam lajšajo prenašati nenadomestljivo izgubo.

Kočevje, 13. avgusta 1923. **Marija Ferles.**

Zastopstva za Slovenijo

4248 se oddajo zmožnim tvrdkam za žel. stroje, galanterijsko blago, papir in izdelke, „Minimax" aparate, kavo, kemikalije, vino, žilavko in blatina.

Vpraša se pri

„Čechoslavija", d. d.

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.

Naročajte in širite **Naročajte in širite**

LJUBLJANSKI ZVON

mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. — Naročnina znaša 90 Din.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Korespondentinjo

veščo slovenskega in hrvatskega jezika, išče večje industrijsko podjetje v Mariboru. — Nastop takoj. — Cenjene ponudbe pod „Korespondentinja" na anončni zavod Sax, Maribor. 4241

POZOR!

Cenjene dame in gospodje, ki želijo imeti res po meri narejeno obleko po najmodernejši modi in po konkurenčni ceni, naj se obrnejo na tvrdko 129

Brata Brunskole,

Ljubljana

Židovska ulica št. 5.

Krasno posestvo

ležeče v Murščaku, eno uro od kopališča Radinci, ¼ ure od železnice, z vso živino in inventarjem ter vsem letošnjim pridelkom

prodam.

Posestvo meri 10 oralov gozda, 3 orale vinograda, 17 oralov njiv, travnika in sadonosnika. Hiša ter vsa poslopja zidana. Cena po dogovoru. 4208

Franc Zemljič, Maribor

Grajski trg 3.

Kdor hoče kaj prodati!
Kdor hoče kaj kupiti!
Kdor išče službo itd.
naj inserira v „Jutru"

PETER KOBAL

KRANJ (Slovenija). 4077

Tvornica za vsakovrstne bla zine iz žime in morske trav in za žimnice na vzmeteh

Specialna tvrdka za izdelovanj klubskih garnitur.

Najnižje cene! Najsolidnejši izdel Zahtevajte ponudbe in cenike!

Domače vesti

IZ RADIKALIJE.

Govori se na beograjski borzi: Zakaj v Curihu dinar skače in Beograd pada? — Nič čudnega, ko pa je eden treh bratov v finančnem ministrstvu, drugi v francosko - srbski banki, tretji pa disponent dunajske borze! Razume se seveda, da so vsi trije radikalci!

Iz Londona se čuje, da se naš londonski konzul nahaja vsako leto deset mesecev doma. Mož je seveda radikal. Dva Angleža pa nabirata po Angliji udeležence, ki bi podpisali posojilo 5 milijonov funtov za Jugoslavijo po 8 odstotkov, s kurzom 76 odstotkov, in kažeta službene dopise našega finančnega ministrstva, ki ponuja v zastavo za to posojilo železne rudnike v Bosanski Lubiji. Funti v državno, to je partijsko kaso radikalcev, — ta ni slaba.

Minister trgovine in industrije se je vozil po Bosni, inšpiciral in kupil tudi marsikakšen spomin na vožnjo. «Kufre gor, kufre dol!» Za ministrove kufre je iz kredita Centralne uprave samo za to potovanje bilo plačanih 2900 Din prtljažnine. Lepo je, če si radikal.

O radikalskem ministru, ki je eno noč zaigral 30.000 Din, smo že poročali.

Malokomu pa je znano, da je Pašić razdelil naše «ordene» v Nici novinarjem, ki so poročali o možitvi njegove hčere, kakor da je Pašić kronana glava.

Velikar Janković («Dete») je pred kratkim imel veliko konferenco z beograjskimi krojači in si dal graditi maršalsko železničarsko uniformo. Sedaj, ko so militarizirani, bo železničarski minister oblekel najbrže generalsko uniformo.

Radikalski ministri so si sedaj povišali svoj deputat in dobivajo mesečno za 3000 Din cigaret «Jadran» (kos po dinarju). Mi pa pušimo «Zete» za drag denar. Ej, lepo je, če si radikal.

Iz ene zadnjih sej zakonodajnega odbora. Radikalski poslanec iz Niša se zbudi in vpraša: «O čem je glasovanje?» Pribičević mu zakliče: «Kaj te briga, zakaj si radikall, saj ti ni treba nič misliti! Glasoval boš za!» — «Imaš prav,» odgovori radikalec in je res glasoval za.

Ni vrag, da obilica takšnih lepih dotičnijajev ne bi ugajala tudi nekaterim Slovencem. To vendar imponira! Pri nas so se uvedli z registriranjem in napitninami za nove člane, z obljubljenimi intervencijami, z dopusti in avanzmani, s poslovnimi zvezami, nastavili so razne «luftinženjerje» z dobrimi plačami, nazadnje pa so razglasili celemu svetu, da je le njihova zasluga, če se spremeni vozni red v Kranjski gori ali priklopi v Metliki nov vagon ali če traja trboveljska stavka, in — če hoče kdo gostilniško koncesijo in sploh vsakdo naj bi se v potrebah obračal nanje preko zaupnih oseb. Kdor noče, bo reduciran in preteriran in ne bo ničesar zaslužil. To je novo sveto pismo. Dobilo je nekaj vernikov tudi pri nas, dobil bi jih vsakdo, tudi Boltatu Pepe.

Toda zapisano je: Veliko jih je poklicanih, pa nič izvoljenih.

Zato je slovenska radikalija bolj hude sorte. **M. A. C.**

•

* **Parastos za kraljem Petrom.** Povodom druge obletnice smrti blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja se je vršil včeraj v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića v Ljubljani parastos, ki so se ga udeležili: veliki župan dr. Lukan, komandant dravske divizije, polkovnik Vučković z oficirskim zborom, vsi inozemski diplomatični zastopniki, mestni podžupan dr. Stanovnik in številni zastopniki državnih in civilnih oblasti, korporacij in društev. Parastos sta opravila proti Dimitrije Janković in Stevan Avramović iz Šibaća. Od 9. do 11. dopoldne so bile zaprte vse trgovine..

* **Mornariške svečanosti** v Splitu. V pondeljek so se pričele v Splitu velike mornariške svečanosti, ki jih prireja «Jadranska Straža» in ki imajo predvsem namen, zainteresirati javnost za našo vojno in trgovsko mornarico. Med nepopisnim navdušenjem je sprejelo prebivalstvo kraljevega odposlanca admirala Prico in vladnega zastopnika Avramovića. Delegata kralja in vlade je spremilo občinstvo v sprevodu do stanovanj. Včeraj zjutraj se je vršilo v gledališču slavnostno zborovanje. Slavnostni govor je imel znani velezaslužni narodni borec Juraj Biankini, nakar je admiral Prica sporočil, da je kralj poklonil «Jadranski Straži» kot dar 25.000 Din. Na zborovanju so bili izvoljeni častnim članom «Jadranske Straže» generali Vašić, Pešić in Hadžić in admirali Prica, Wickerhauser in Koch.

* **Apelacijsko sodišče v Osijeku.** Osješki listi poročajo, da se v Osijeku ustanovi apelacijsko sodišče za županije Virovitica, Požega in Belovar. Sremska županija pripade apelacijskemu sodišču v Novem Sadu, ostale županije pa pripadejo Zagrebu.

* **Prosvetna vprašanja.** Minister za prosveto je predvčerajšnjim izjavil beograjskim novinarjem, da bo v jeseni narodni skupščini predložil načrt zakona o univerzah ter o srednjih in ljudskih šolah. Dobili bomo en sam prosvetni sistem za celo državo. Osnovale se bodo nove šole zlasti v Srbiji in Črni gori, kjer je ljudsko šolstvo zelo zanemarjeno. Nove gimnazije se ne bodo otvarjale, če ne bodo izpolnjeni vsi potrebni zakonski pogoji. Po novem zakonu o srednjih šolah sta predvidena v glavnem dva sistema: realni in gimnazijalni. Čisto humanističnih šol ne bo. Sestavljena bo posebna komisija iz članov akademije znanosti, iz vseučiliščnih in srednješolskih profesorjev ter ljudskošolskih učiteljev, ki bo podala svoje mnenje o zakonskih načrtih. Kar se tiče vprašanja srednješolskih profesorjev, je to rešeno z uradniškim zakonom, ki stopi v veljavo 1. oktobra. Ministrstvo upa, da bodo profesorji s tem zadovoljni.

* **Stolica za srbsko - hrvatski jezik v Kodanju.** Univerza v Kodanju na Danskem je ustanovila stolico za srbsko - hrvatski jezik in književnost. Za profesorja je imenovan dr. Dargreen, ki je znan po svojih delih iz slovanske filologije. Predavanja se pričnó že s prihodnjim študijskim letom.

* **Naš novi aerodrom.** V okolici Zemuna se prične v kratkem z gradnjo velikega aerodroma — letališča za vojaška zračna letala. Letališče bo eno največjih v Evropi, brez dvoma pa največje v Jugoslaviji. Površina aerodroma bo znašala nad milijon kvadratnih metrov. Vojno ministrstvo je že lansko leto po nakupu pridobilo potrebno zemljišče, a s pripravami za gradnjo se je pričelo šele pred kratkim. Novi aerodrom bo s posebnim tirom zvezan z zemunsko železniško postajo, dobi električno razsvetljavo, vodovod in podzemeljske tanke za bencin. Velika garaža za avtomobile ter delavnica se zgrade prihodnje leto, istotako trije hangarji ogromnih dimenzij, poslopje za pisarne in stanovanja ter vojašnica za posadko.

* **Ukinjenje šumarskega oddelka v Zagrebu.** Šumarski odsek ministrstva za šume in rude v Zagrebu je v smislu sklepa ministrskega sveta z dne 28. julija ukinjen kot nepotrebna institucija. Njegovi posli bodo izročeni generalni direkciji za šume in županskim oblastim.

* **Redukcija na železnici.** Pri sarajevski direkciji državnih železnic se je te dni izvršila redukcija uradnikov in nameščencev. Direkcija je predlagala samo 12 oseb za redukcijo, ministrstvo pa je reduciralo 60 uradnikov in nameščencev. Oni, ki imajo nad 10 let službe, dobe pokojnino, oni, ki imajo nad 5 let službe, dobe odpravnino, ostali pa enomesečno plačo.

* **Izvleček iz vojnega kazenskega zakonika** so v Mariboru včeraj razglasili uslužbencem in delavcem južne železnice, ker so ti opozorili vlado na svoj težki materijelni položaj in se naveličali praznih obljub. Prometni minister dr. Janković daje torej sestradanim železničarjem mesto rib škorpijone. Med železničarji vlada radi tega drakonskega nastopa dr. Jankovića neobičajno razburjenje.

* **Evharistični kongres v Zagrebu.** V soboto in nedeljo se bo vršil v Zagrebu evharistični kongres, ki se ga udeleži tudi papeški nuncij Pelegrinetti. Zborovanje se bo vršilo v nadškofijskem vrtu, v slučaju slabega vremena pa v saborni dvorani.

* **Franja Lundrova †.** Včeraj opoldne je po dolgi bolezni izdihnila svojo blago dušo 80 let stara gospa Franja Lundrova. Pokojnica je bila vdova po nadučitelju Fr. Lundru, sestra pok. nadučitelja Fr. Govekarja, mati treh hčera učiteljic, tašča strokov. učitelja in tajnika Udruženja jugoslovan. učiteljev v Ljubljani Rud. Dostala ter stara teta učiteljev in učiteljic. Vse življenje ji je poteklo in poteklo med šolami, učitelji in učiteljicami. Prestala je z bratom, možem, hčerami, zetom in nečaki strašno dobo največjega robstva, a tudi končne osvoboje slovenskega učiteljstva. Tudi ostale svoje otroke je vzorno vzgojila ter jim s požrtvovalnostjo, često z največjim odrekanjem, kakršnega je sposobna le mati učiteljskih otrok, pripomogla do uglednih socijalnih stališč. Po duhu in telesu čvrsta je čitala še pred par meseci vsak dan naš dnevnik ter se živo zanimala za vsa javna vprašanja. Končno je onagala pod bremenom starosti. Spoštovani obitelji naše prisrčno sožalje!

* **Smrtna kosa.** V sanatoriju na Golniku je prošlo soboto umrl uradnik okrajnega glavarstva v Celju g. Zvonko Kovač, v starosti 28 let! Pokojnik je bil zaveden naroden mladenič. Blag mu spomin!

* **Imenovanja v poštni službi.** V področju poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani so imenovani: Anton Vesenjak za šefa odseka IV. ljubljanske direkcije, inženjerja Marij Osana in Matej Kolarič za inspektorja 1. razreda, dr. Fran Janžekovič za šefa odseka 1. razreda, Miroslav Matjašič za sekretarja 1. razreda in Bogdan Kurbus za kontrolorja 4. razreda.

* **Izpremembe v državni službi.** Policijski konceptni praktikant dr. Angel Devescovi pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani je imenovan za provizornega policijskega koncipista. V poštni službi so imenovani: Marija Meden za uradnico 7. razreda v Tržiču in Alojzij Delkin za kontrolorja 2. razreda pri poštnem uradu Ljubljana 1; poštar 2. razreda Vekoslav Ravnikar pa je v istem svojstvu iz Ljubljane premeščen v Sarajevo 1. — Anton Pušpan, sodni sluga pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani in jetniški paznik Miroslav Špelec v Mariboru sta trajno upokojena.

* **Tolmač za madžarski jezik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Štefana Friedricha, pisarniškega oficijanta pri okrajnem sodišču v Murski Soboti za tolmača za madžarski jezik pri navedenem okrajnem sodišču.

* **Fran Kavčič petdesetletnik.** Član načelstva JDS, načelnik gostilničarske zadruge, predsednik Obrtne banke, eden najbolj agilnih in vztrajnih naših delavcev za prosvetni in socijalni razvoj šentjakobskega predmestja, dolgoletni ljubljanski občinski svetovalec, ugledeu obrtnik in posestnik, gospod Ivan Kavčič postane jutri petdesetletnik. Iz lastnih sposobnosti in marljivosti je črpal g. Kavčič svoje uspehe na raznih poljih in tudi bleda zavist mu mora priznati, da se ima za vse, kar je in kar je dosegel, zahvaliti le svoji vzgledni podjetnosti in naprednemu stremljenju. Spoštovan je in prijateljev (zato pa tudi nasprotnikov) ima neštevilo. Bržčas pa nima nobenega sovražnika. S ponosom se lahko ozira nazaj na minolih pet desetletij v osrečujoči zavesti, da je vedno storil za javni blagor, kar je le mogel. Zvestemu, značajnemu somišljeniku tudi naše čestitke!

* **Poročil se je** 21. VI. 1923. v Skoplju **zrakoplovni poročnik Oto Filipek** s gospodično Tilko Vrtačnikovo, hčerko veleposestnika iz Dol pri Litiji.

* **Obrtni shod v Ljubljani.** O priliki III. velikega sejma se bo vršil v Ljubljani dne 8. septembra ob 10. dopoldne v dvorani «Kazine» obrtniški shod. Shod, ki ga sklicuje «Deželna zveza obrtnih zadrug», bo obravnaval vsa stanovska obrtništvo zadevajoča vprašanja, kakor o izenačenju davkov, vprašanje o preosnovi zakona o zavarovanju delavcev, o prisilnem zavarovanju obrtnikov in njih rodbinskih članov zoper bolezen in za starost in vprašanje o uvedbi obligatorne mojstrske preizkušnje.

* **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Glasom zdravstvenega izkaza se je v dobi od 5. do 11. avgusta rodilo v Ljubljani 24 otrok, umrlo pa je 9 moških in 10 žensk, skupaj torej 19 oseb, in sicer: 4 osebe za srčno hibo, 2 za jetiko, 2 za pljučnico, 2 za rakom, 1 za dušljivim kašljem, 1 za trebušnim legarjem, 1 za zastrupljenjem rane, 11 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Enajst oseb je v tem času obolelo na nalezljivih boleznih: 6 na dušljivem kašlju, 2 na trebušnem legarju, 2 na griži in 1 na škrlatici.

* **Svetovni potnik v Ljubljani.** Včeraj je prispel iz Zagreba v Ljubljano bivši dunajski novinar Friderik Merdinger. Dunajsko društvo novinarjev in pisateljev, znana «Concordia», je razpisala leta 1910. veliko nagrado za onega, ki prepotuje v gotovem roku polovico sveta. Med petimi konkurenti, ki so se javili, je tudi g. Merdinger, ki se je podal še istega leta na pot. S pavzo v letih svetovne vojne, potuje do danes, ko se bliža svojemu cilju. Prepotoval je doslej, kakor izpričuje s potrdili oblasti in uredništev celo Evropo, Azijo in Severno Afriko. Ravnokar je absolviral Rumunsko in Jugoslavijo in mu preostajajo sedaj le še skandinavske države, kamor se napoti še letos. Na svojih potovanjih po raznih nekultiviranih pokrajinah je doživel mnogo avantur, pri katerih mu je šlo parkrat že tudi za življenje. Iz Ljubljane odpotuje danes na Dunaj na kratek odmor.

* **Ogibajte se municijskih skladišč.** Pokrajinska uprava za Slovenijo objavlja: Prebivalstvo je bilo že večkrat od uradne strani opozorjeno, naj se v lastnem interesu ponoči ne približuje municijskim skladiščem, ki se nahajajo v okolici Ljubljane. Kljub temu prihajajo še vedno poročila, da prebivalstvo ne vpošteva teh opozoril. Zaradi tega se prebivalstvo mesta Ljubljane in okolice ponovno opozarja na to, da je strogo prepovedano ponoči se približevati municijskim skladiščem in da imajo straže strogo povelje vsakega, ki ga dobijo v bližini teh skladišč, prijeti ter ga odvesti na komando mesta v Ljubljani.

* **Mariborski občinski svet** ima v petek dne 17. avgusta svojo redno sejo z običajnim dnevnim redom.

* **Za Žebotovo bičanje 25 Din.** Včeraj se je vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem vzkliena razprava v tožbi poslanca Žebota proti dr. Reismanu, ki je Žebota v dvorani mariborskega občinskega sveta za revanžo njegove žalitve natepel s pasjem bičem. Kakor smo svoječasno poročali, je bil dr. Reisman pri okr. sodišču oproščen, ker je Žebot tožil, nem sodišču oproščen, ker je Žebot tožili da je dr. Reisman samo zamahnil z bičem, priče pa so izpovedale, da je bil Žebot resnično tepen. Okrožno sodišče je bilo mnenja, da udarci, ki so jih potrdile Žebotove priče, še vsebujejo tudi zamahljaj, ki je bil pod obtožbo. Ker pa se je Žebot na drugi strani res skrajno prostaško obnašal, je bil dr. Reisman zaradi tega bičanja obsojen samo na 25 dinarjev globe, čeprav je zahteval Žebotov zastopnik dr. Leskovar obsodbo v zapor, češ da se je izvršilo bičanje v dvorani občinskega sveta, torej v prostoru, ki zahteva v smislu zakona posebno spoštovanje. Žebot je bil torej vnovič tudi v drugi sodni instanci moralno obglavljen.

* **Z aeroplanom pobegnil.** Vojaška oblast v Novem Sadu je dovršila preiskavo proti ruskemu polkovniku Lojku in kapitanu Kačanu, ki sta z aeroplanom pobegnila iz Novega Sada. Vojnemu ministrstvu se je predložilo obširno tozadevno poročilo in bo ministrstvo diplomatičnim potom zahtevalo od sovjetske vlade, da vrne odvedeni aeroplan.

* **Iz mestnega kopališča v Ljubljani.** Sedaj se je pojavil rešilni čoln, zato pa se pojavljajo drugi nedostatki. Predvsem je mokri pôd tako gladek, da vsak hip na njem kdo pade. Vsa druga takšna kopališča imajo namreč preproge iz običajne kokosove tkanine ali pa še cenejše iz «špage», kakor so jih svoječasno delali v kazinilnicah. To najdemo celo v zagrebškem savskem kopališču in sploh povsod drugod. Takšna preproga bi se morala omisliti tudi pri nas. Včeraj je neka dama na gladkem pôdu tako nesrečno padla, da si je zlomila roko v nadlaktju in je rešilni voz odpeljal. Očividci nam poročajo, da ni dotičnica sama prav ničesar zakrivila in da je le pomanjkljivost kopališča zakrivila to nesrečo. — Včeraj je zopet vsa Ljubljanica od Podpeči do Gruberjevega prekopa bila polna nesnage. Ponavljamo, da je treba vsak dan v ranih urah za nekaj časa dvigniti zatvornice in pustiti, da tok nesnago odnese!

* **Pri kopanju utonil.** V Lazah je pri kopanju utonil neznan deček. Tonil je večkrat pod vodo a končno se ni več pojavil na površju. Neki gospod iz ljubljanske družbe, ki je opazil, da dečka predolgo ni zopet na površje, je skočil za njim in ga skušal rešiti. A bilo je prepozno. Identiteta utopljenca se ni mogla dognati.

* **Avto smrtno povozil seljaka.** Iz Bakra poročajo, da je predvčerajšnjem neki luksuzni avto na Grobniškem polju blizu Jelenja povozil seljaka Haramijo, ki je ostal na mestu mrtev. Seljak je vozil seno ter je stopil s voza in držal konja na uzdi, da bi se ne splašila vsled avtomobila. V trenutku je avtomobil zgrabil seljaka in ga smrtno razmesaril. Uvedena je preiskava.

* **Iz spanja v smrt.** Na čuden način je v nedeljo v zagrebškem mestnem kopališču ob Savi ponesrečil zasebni uradnik Bela Pelcer iz Našic. Solnčil se je na sprednjem delu splava ter kmalu zaspal. V spanju se je — najbrž vsled pripeknja solnca — obrnil na koncu splava ter padel v vodo, ki ga je zanesla pod splav, kjer je brez pomoči utonil. Šele čez štiri ure so ga našli in potegnili iz vode. Poizkusi, poklicati ga zopet v življenje, so ostali brezuspešni.

* **Neznanec v Savi utonil.** Pri Zagrebu je v petek utonil v Savi neznan moški, ki se je kopal pri selu Horvati. Po pripovedovanju očividca je neznanec hotel prebresti Savo, a ker ni znal plavati, ga je odnesla voda, ki je tamkaj poldrugi meter globoka in precej deroča. Trupla doslej niso našli.

* **Gozdni požari v tržaški okolici.** Preteklo nedeljo je na zemljišču ob železniški progi pod Prosekom iskra iz lokomotive zanetila ogenj, ki se je naglo razširil. Požar je opustošil več kakor 30.000 kvadratnih metrov gozda, travnikov in obdelanega zemljišča. Škoda je zelo velika. Pri gašenju so pomagali tudi vojaki. Tudi na raznih drugih mestih ob isti progi se je tekom popoldneva vnela suha trava in so imeli tržaški gasilci vedno dovolj dela. — V ponedeljek popoldne je v hiši restavracije Gomzi na Opčinah ogenj uničil del strehe. Škoda znaša pet tisoč lir.

* **Za 300 milijonov zlata.** Subotica stoji pod utisom senzacijonalne tihotapske afere. Cela vrsta najuglednejših osebnosti se trese za svoje pošteno ime. Že pred mesecem dni je državna policija prejela podatke o organizirani skupini, ki je iztihotapljala v Madžarsko zlato, drago kamenje in tuje valute v neomejeni količini. Ni pa se moglo priti na sled tihotapcem. Te dni pa se je šefu državne policije posrečilo, razkriti tihotapski komplot. Glavni krivec je zlatar Friedmann, katerega so detektivi zalotili v trenutku, ko je od nekega posredovalca kupoval zlato. Oba sta bila aretirana, zlato pa zaplenjeno. Friedmann je skušal detektive podkupiti, obečajoč jim 10.000 dinarjev, če mu vrnejo zaplenjeno korespondenco in dokumente, tičoče se njegovih kompromitiranih tovarišev iz ugledne subotiške družbe. Ker Friedmann pri detektivih ni uspel, je skušal podkupiti policijskega šefa, ponudivši mu 300.000 dinarjev. Ta je ponudbo navidezno sprejel. Še isti večer je bil zlatar aretiran. Preiskava je dognala, da so tihotapci dnevno služili milijone. Sami so priznali, da so iztihotapili v Madžarsko samo zlata za približno 300 milijonov. Vse preiskovalno gradivo se je prošli torek izročilo državnemu pravdništvu.

* **Velika tatvina v Beogradu.** V Beogradu so prošli petek doslej neznani zlikovci vlomili v stanovanje vdove inženjerja Markovića v času, ko je ni bilo doma. Odnesli so ji dragocenosti v vrednosti 80.000 dinarjev. Izsledovanje vlomilcev je ostalo doslej brez uspeha.

* **«Ito» pasta za sobe** ohrani zobovje lepo in zdravo. **Dobiva se** povsod. Glavna zaloga: drogerija «Adrija», Ljubljana, Selenburgova ulica. 190

* **Zahtevajte na vseh kavarnah,** kavarnah in restavracijah specijalna vina v steklenicah tvrdke **Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru.** 168

* **Vozne cene na vlakih bodo izredno** znižane o priliki otvoritve VI. vzorčnega velesejma v Pragi. To priliko lahko uporabijo naši trgovci, da si nabavijo solidno češko blago s prve roke, vsled česar niso prikrajšani na dobičku ampak ravno nasprotno, oni del, ki drugače odpade na posredovalce, ostane njim. Pojasnila daje brezplačno češkoslovaški konzulat, **Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, d. z o. z., v Ljubljani, Kongresni trg 3.** 1262

•

DOLNJA LENDAVA. K poročilu v «Jutru» o «Zagonetnem vozu» je potrebno, da se ne bi vzbujalo nezaupanje do državnih organov, sledeče pojasnilo: Dr. Wollak in Pollak sta dvolastnika. Dr. Wollak je vozil za svojega sina, ki živi na Madžarskem, nekaj pohištva, za kar je dobil dokumente od občinskega urada in politične oblasti. Blago je bilo pregledano od dveh organov carinarnice in spremljano do meje od finančnega poduradnika. Dr. Wollak se je čisto slučajno vozil na vozu g. Pollaka.

LOŽ PRI RAKEKU. V zlato kajbico zakona sta skočila gospod Franc Woschnig, davčni asistent ložki in gospodična Vera Skrbec iz Loža. Mnogo sreče!

Šah

Šahovski turnir v Novem Sadu

V 6. kolu je dobil Kramer proti Tamindžiću, Singer proti Furlaniju, Rožić proti Stupanu, Madjarević proti Gribušinu, Cirić proti Celjaku, Poljanec proti Todoroviću, Feuer proti Tennerju, Marković proti Ognjanoviću, Stanje: Singer 5., Furlani, Feuer, Kramer, Cirić 4 in pol, Stupan, Marković Rožić, Celjak, Tenner 3 in pol.

V 7. kolu je dobil Tenner proti Tamindžiću, Singer proti Madjareviću, Poljanec proti Celjaku, Todorović proti Ognjanoviću, Rožić proti Markoviću, Cirić proti Peyerju, Partije Kramer-Stupan in Feuer-Gribušin so bile remis. Ker pa je odstopil Ognjanović iz Novega Sada, zgubijo Rožić, Stupan, Marković in Kramer po eno točko. Take odstope je odločno obsojati.

V 8. kolu je dobil Todorović proti Feuerju, Rožić proti Gribušinu, Tenner proti Stupanu, Marković proti Tamindžiću, Celjak proti Madjareviću, Furlani proti Peyerju, Cirić proti Kramerju. Stanje vsled odpada omenjenih točk v 7. kolu: Singer 6, Cirić in Furlani 5 in pol, Feuer in Tenner 5, Kramer, Celjak in Rožić 4, Poljanec in Stupan 3 itd.

Ker je odigranih že skoro polovica partij, ima največ šans za prvenstvo prvih 5 igralcev. Ni pa izključeno, da se dvigneta tudi še Kramer in Rožić.

•

V soboto je v 9. kolu potolkel Todorović Stupana, Kramer Markovića, Celjak Rožića, Furlani Poljanca, Cirić Madjarevića, Singer Tamindžića, Tener Gribušina. Stanje po 9. kolu (v oklepaju število igre, ki jih ima dotični še igrati): Singer 7 (7), Cirić, Furlani 6 in pol (7), Tener 6 (6), Celjak, Peyer in Kramer 5 (7), Rožić 4 (8), Marković 3 in pol (8), Poljanec, Stupan in Todorrović 3 (8), Madjarević, Tamindžić 2 (6), Peyer 1 (8), Gribušin pol (6). Boj prehaja sedaj v drugi štadij, kjer bo geslo: «Kdo se bo dalje držal». Ker pa nikjer niso izključena presenečenja, se lahko zgodi, da se še kaj izpremeni. Eno pa je že sedaj gotovo: Singerja in Ćirića bo težko potisniti v ozadje.

REŠITEV NALOG
v št. 187. «Jutra» z dne 11. t. m.:

DVOPOTEZKA.

(Sestavil prvak «Ljubljanskega šahovskega kluba» g. Ljudmil Furlani.)

Beli na potezi matira z drugo potezo na sledeči način:

1.) Ke2 — f2 1.) f5 — f4.
2.) Sd3 — c5 šah-mat.

ali pa:

1.) . . . 1.) Ke4×Sd3
2.) Le6×f5 šah-mat.

ŠAHOVSKI DOVTIP (POLPOTEZKA)
(Sestavil Lj. Furlani.)

Beli postavi črnega v pol poteze mat na sledeči način: Ker je stal mesto belega stolpa na a8 črni stolp in je beli na potezi pol poteze že izvršil s tem, da je črni stolp že spravil z deske ter na njegovo mesto postavil belega, mu preostaja le še druga polovica poteze, t. j. odstraniti svojega belega kmeta na b7, ki se je ravnokar že izpremenil v beli stolp na a8 in črni je — v resnici mat v pol poteze!

Originalen, duhovit, humorjapoln, a po šahovskih pravilih popolnoma korekten dovtip našega nadarjenega mladega prvaka!

Oba načina rešitve dvopoteze g. Ljudmila Furlanija je pravilno rešil tudi gospod Stanislav Žagar z Dobrave.

Domače borze

14. avgusta.

Zagreb. Borza danes radi spominskega dne smrti kralja Petra ni poslovala. V prostem prometu notirajo devize: Dunaj 0.1325 — 0.1330, Berlin 0.0030, Italija 405 — 406, London 434.5, Newyork 94.75, Praga 278.75 — 279.5, Švica 1727.5 — 1732.5.

Beograd. Ker zagrebška borza danes ni poslovala je bil na beograjski borzi promet zelo slab. *Devize:* Amsterdam 37.50 — 37.90, Berlin 0.0028 — 0.0030, Dunaj 0.1320 — 0.1327, Budimpešta 0.50 — 0.5530, Bukarešta 41.50 — 42, Ženeva 1720 — 1725, London 435.50 — 436, Milan 406 — 407, Newyork 94 — 95, Pariz 532 — 534, Praga povpraševanje 279, Sofija 80 — 82.50. *Valute:* avstrijske krone ponudba 0.15, češke krone 276 — 278.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič.

Vseh vrst vino in žganje

ŠPIRIT IZ ARKOVE TOVARNE

Vseh vrst vino in žganje

Sirovi – rafinirani 96·7 %, najfinejši brez vonja, vedno na skladišču po najnižjih cenah – **Gorljivi**

Ljubljana „VINEA" Rudnik :::

Telefon 5–18 **družba z o. z.** Telefon 5–18

Generalno zastopstvo tovarne „Arko", Zagreb

Tovarna špirita, kvasa, likerja, konjaka etc.

Cognac medicinal! **Liqueur Triple Sec!**

Stalne cene izpod svetovne paritete ob največji izberi za blago vsake vrste

nudi

V. MEDNARODNI DUNAJSKI SEJEM

2.—8. SEPTEMBRA 1923.

Pojasnila daje 3884

WIENER MESSE, WIEN, VII.,

kakor tudi častno zastopništvo v

LJUBLJANI: AVSTRIJSKI KONZULAT,

Turjaški trg 4.

Zahtevajte povsod

„Ambra"-parfume

Eau de Cologne Special,
Eau de Cologne Double,
Pudre v vseh barvah in kvalitetah,
Prašek in pasto za zobe,
Vodo za usta, najboljšo vodo sedanjosti,
Lanolin Cremo original,
Shampoon tekoči, 4253

Specialiteta:

„Ambra" voda proti izpadanju las.

Do danes priznano edino sigurno sredstvo te vrste.

Vsi „Ambra"-parfumi in kosmetični preparati so enaki francoskim izdelkom.

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47.

Zahtevajte cenike!

Velik vlom?

Je preprečen vsled „SALVO" ključavnice, kajti kdor ima „SALVO" na vratih, se ni treba bati, da mu bo kdo vstanovanje vlomil!

„SALVO" se dobiva pri zastopniku za Slovenijo

A. KREMSIR, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 3.

4246

Opozarjamo na novo = moderno urejeno

lekarno v Cerknici

ki je preskrbljena z domačimi in tujimi specialitetami. V lekarni se dobivajo vsa zdravila za ljudi in živino na nove in na stare zdravniške recepte. Naroča se lahko tudi po pošti. Vsa naročila so izvršujejo z obratno pošto.

Priporoča se

4244 **mag. pharm. Ivan Karneluti**

v Cerknici pri Rakeku.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 **mestni tesarski mojster** Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. **Tovarna furnirja.**

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana,

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo! Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

PISARNA: LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr. 4245

ZAHVALA.

Za prisrčne dokaze iskrenega sočutja in številne izraze sožalja ob prebritki izgubi naše srčnoljubljene soproge, matere, gospe

TEREZIJE ŽABKAR

soproge tovarnarja

izrekamo vsem, našo najiskrenejo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, gospodu konzistorijalnemu svetniku in predsedniku društva „Rokodelskih pomočnikov" Alojziju Stroju, pevskemu zboru „Rokodelskih pomočnikov" za v srce segajoče žalostinke, ravnateljstvu, uradništvu in vsemu uslužbenstvu strojnih tovarn in livarn vseh štirih obratov, nadalje vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki so preblago pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1923.

4249 **Žalujoči ostali.**

Potrti od globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša zlata, predobra in nenadomestljiva mama, ostroma stara mamica, tašča, teta in svakinja, gospa

Franja Lunder, roj. Govekarjeva

nadučiteljeva vdova

danes dne 14. avgusta po dolgotrajni, mukepolni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Bogu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo **v četrtek dne 16. avgusta 1923. ob ½5. uri popoldne** iz hiše žalosti, Kongresni trg št. 5, na pokopališče na Viču, kjer se položi v grob pokojnega soproga.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 14. avgusta 1923.

Žalujoče rodbine: Lundrova, Tomšičeva, Stresova, Dostalova.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. 4251

MERKANTILNA BANKA V KOČEVJU.

Prospekt

II. emisije delnic Merkantilne banke v Kočevju

in sicer 17.500 delnic po nom. Din 100 za skupnih Din 1,750.000.

Zvišanje delniške glavnice od Din 1,250.000 na Din 3,000.000.

Od izrednega občnega zbora delničarjev dne 12. avgusta t. l. k temu pooblaščeni upravni svet Merkantilne banke provaja v pravilih predvideno **zvišanje delniške glavnice od Din 1,250.000 na Din 3,000.000** z izdajo 17.500 novih delnic po nom. Din 100 pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanjim delničarjem se ponudi 12.500 delnic v nominalnem znesku Din 1,250.000 tako, da smejo optirati **na vsako staro delnico po eno novo** po tečaju Din 130 ter 6 % obresti od 1. julija t. l. do vplačila ter Din 7·50 na račun **stroškov emisije.** Preostale, oziroma neoptirane delnice, prevzame garančni sindikat.
2. Protivrednost vseh subskribiranih delnic je plačljiva naenkrat takoj ob subskripciji.
3. Potrdila o vplačilu je skrbno shraniti, ker se bodo proti vrnitvi istih izročile nove delnice.
4. Vse nove delnice so delečne **polovice dobička za tekoče leto** in imajo kupon za leto 1923.
5. Subskripcija traja **od dne 15. do dne 25. avgusta t. l.**
6. Kot subskripcijska mesta so določena: **Merkantilna banka v Kočevju, Poslovnica v Ribnici** in **Slavenska banka, podružnica v Ljubljani.**
7. Uspeh gornje subskripcije je zajamčen po posebnem garančnem sindikatu.

KOČEVJE, dne 14. avgusta 1923. **Upravni svet.**

4240

Hotel „Moskva" v Beogradu

Terazije-Prestolonaslednikov trg

Hotel, kavarna in restavracija prve vrste sestanek beograjske elite in tujcev

odda se v zakup za šest let.

Razpolaga s 40 sobami in salonom s potrebnim inventarjem. Parna kurjava, lastna električna razsvetljava, električni lifti, vodovod v vseh nadstropjih in kopeli.

Zakupnik je zavezan, da kavarno, hotel in restavracijo zalaga in vzdržuje z vsemi potrebami in komfortom lokala prve vrste. Sedanji inventar hotelski, kavarnski in restavracijski prehaja v last zakupnikovo in on bo njegove vrednost odplačeval v enakih mesečnih obrokih za časa trajanja zakupa.

Vzdrževanje električnih instalacij in parne kurjave oskrbuje zakupnik.

Ponudbe za zakup se morajo vložiti pri direkciji poštanske štedionice v Beogradu **najkasneje do 20. septembra t. l. do 11. ure** v zapečatenem zavitku z oznako: „Ponudba za nakup hotela «Moskve»". V ponudbi je treba označiti, katere garancije se nudijo za točno izvršenje zakupne pogodbe.

Podrobni pogoji in ostala pojasnila se izvedo pri direkciji poštanske štedionice, Beograd.

4221 **Direkcija poštanske štedionice.**

Potrebujem takoj

10.000 hrastovih železniških pragov

4236

normalnih 270 — 260 × 25 × 15

po možnosti fob. Bakar. Samo zmožne tvrdke naj stavijo detajlirane fiksne ponudbe pod **„Pragi takoj"** na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Prevzamem trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki v najem.

Ista mora biti v večjem kraju Štajerske ter imeti vsaj 75.000 Din mesečnega prometa, kateri se mora dati dokazati. Če mogoče, naj bo s stanovanjem skupaj v eni hiši.

Ponudbe do 25. avgusta pod **„Takojšnji prevzem"** na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 8.

4239

Oglasi v „Jutru" imajo dober uspeh!

Trgovci, posetite! **Trgovci, posetite!**

VI. VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

od 2. do 9. septembra

Znižana vožnja na jugoslovanskih in češkoslovaških železnicah. **Znižana pristojbina za vizum.**

Pojasnila daje: Češkoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg št. 8.

Direktni posebni vlaki med Prago in Ljubljano.

Pojasnila daje: Aloma Company, d. z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3